

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Ekonomické a právní aspekty zavedení společné měny
euro v ČR**

**Economic and legal aspects of implementatiton of common
currency euro in the Czech Republic**

Rostislav Sládek

Plzeň 2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Rostislav SLÁDEK**

Osobní číslo: **K16B0333P**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**

Název tématu: **Ekonomické a právní aspekty zavedení společné měny euro v ČR**

Zadávací katedra: **Katedra podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Analyzujte dopady zavedení společné měny na chování firem pohledem ekonomické teorie.
2. Zjištěné skutečnosti aplikujte na příkladu konkrétních firem v České republice.
3. Porovnejte přínosy a náklady spojené s přijetím či naopak odkladem přijetí společné měny.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- **BRŮŽEK, Antonín, SMRČKOVÁ, Gabriela, ZÁKLASNÍK, Martin.** *Evropská měnová integrace a Česká republika.* Praha: Velryba, 2007. ISBN 978-80-85860-19-1.
- **DĚDEK, Oldřich.** *Historie evropské měnové integrace, od národních měn k Euru.* Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-076-8.
- **HELÍSEK, Mojmir a kol.** *Euro v ČR z pohledu ekonomů.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7380-182-3.
- **SYCHRA, Zdeněk.** *Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU.* Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009. ISBN 978-80-210-5082-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. et Ing. Miloš Nový**
Katedra ekonomie a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. dubna 2019**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Doc. PaedDr. Dana Egerová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Ekonomické a právní aspekty zavedení společné měny euro v ČR

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 23. 4. 2019

.....

podpis autora

Poděkování

Mé poděkování patří Ing. et Ing. Miloši Novému za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Obsah

Úvod.....	6
1. Vývoj Evropské unie a společné evropské měny	7
1.1 Historie Evropské unie	7
1.2 Historie evropské společné měny.....	10
1.2.1 Předchůdci eura.....	10
1.2.2 Po zavedení eura	15
2 Otázka přijetí eura.....	18
2.1 Kritéria nutné pro přijetí eura.....	18
2.2 Výhody a nevýhody přijetí eura	19
2.3 Přijetí eura v ČR.....	22
2.3.1 Další faktory související s přijetím eura	23
2.3.2 Principy zavedení eura.....	27
2.3.3 Scénáře zavedení eura.....	28
2.3.4 Komentáře podnikatelů.....	29
2.3.5 Modelové příklady	29
3 Zavedení eura – Slovenská republika	34
3.1 Právní aspekty zavádění eura	34
3.2 Hodnocení eura	35
3.3 Srovnání České republiky a Slovenska	36
4 Aplikace teoretických poznatků na konkrétní české firmy.....	40
4.1 Použitá metodika.....	40
4.2 Analýza kurzových rozdílů u konkrétních podniků	41
4.3 Výsledky empirického výzkumu a jejich zhodnocení	54
Závěr	58
Seznam použité literatury	60
Seznam tabulek	64
Seznam obrázků.....	64
Seznam grafů	64
Seznam použitých zkratk	65

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá ekonomickými a právními aspekty zavedení eura v České republice. Dané téma rezonuje českou společností již od vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 a v jeho rámci se prezentují skupiny z řad odborníků i laické veřejnosti s protichůdnými názory. Během let rovněž dochází ke změnám ve vnímání výhod a nevýhod zavedení společné evropské měny, a to jak z objektivního hlediska (např. ekonomická krize), tak i z obtížně postihnutelné změny nálady ve společnosti. Přestože se Česká republika zavázala přijmout v budoucnu euro, zřejmě tento svůj závazek v nejbližším období nedodrží – nasvědčují tomu postoje většiny politických stran v českém politickém spektru, které navíc jen reflektují posun v přesvědčení společnosti.

Cílem této bakalářské práce je výčet a analýza výhod a nevýhod zavedení společné měny euro, jak je posuzuje ekonomická teorie, a aplikace teoretických poznatků na příkladech konkrétních firem podnikajících v České republice. K tomuto bude využito volně dostupných dat ve veřejných rejstřících firem či na internetových serverech. Následovat bude subjektivní hodnocení autora bakalářské práce na základě vyzkoumaných závěrů a shrnutí o prospěšnosti či neprospěšnosti eura pro české podniky.

Motivací pro výběr daného tématu bakalářské práce se pro autora stal především dlouhodobý zájem o problematiku Evropské unie, eura a jejich vztahu k evropským národním státům. Vždy ho fascinovalo, jak odlišné názory jednotlivé skupiny odborníků i laiků zastávají, a v rámci této práce očekává potvrzení, popřípadě změnu svého přesvědčení, které si zatím ohledně zavedení společné měny vytvořil.

Pro správné pochopení této práce jsou výhodou základní znalosti z oblasti ekonomické teorie a obecný přehled o Evropské unii a evropské měně euro.

1. Vývoj Evropské unie a společné evropské měny

1.1 Historie Evropské unie

Předchůdce Evropské unie lze nalézt v průběhu celé evropské historie a lze za ně považovat nadnárodní celky jako Římskou říši v průběhu antiky nebo Svatou říši římskou ve středověku, které se dokonce staly inspirací pro evropský projekt současnosti. Zmínit lze rovněž vizi českého panovníka Jiřího z Poděbrad (1420-1471), který vyslal delegaci napříč Evropou, aby se pokoušela vyjednat podmínky pro společné soustátí. Jeho motivací byla především snaha vymanit svůj stát z politické izolace, v níž se ocitl v důsledku husitských válek. Jeho představou bylo vytvořit seskupení křesťanských zemí, které by společně čelily hrozbě osmanské invaze z území dnešního Turecka. Součástí jeho vize byla rovněž existence jednotného zákonodárného orgánu a nadnárodního soudního dvora, jenž by měl rozhodovat rozepře mezi celými státy. Členské země by odváděly část svých peněžních prostředků do společné pokladny a o jejich využití by rozhodovalo shromáždění panovníků jednotlivých států, každý rovný s ostatními.

Za hlavní příčiny jeho neúspěchu lze považovat jednak přílišnou modernitu jeho představ, ve středověké Evropě totiž v podstatě neexistovaly multilaterální smlouvy, na nichž měl být nadnárodní útvar založen, a pro ostatní panovníky byl odklon od bilaterálních smluv příliš radikální, jednak skutečnost, že ve vizi Jiřího nebyla zastoupena papežská a církevní moc, tu ovšem ve středověku nebylo možné podobným způsobem obcházet. I z toho důvodu byl roku 1466 dokonce Jiří z Poděbrad uvržen papežem, s nímž měl dlouhodobě špatné vztahy, do klatby (Veber, 2004).

Počátky současné snahy o evropskou integraci začaly téměř ihned po skončení druhé světové války. Právě po konci největšího konfliktu, jaký zatím člověk rozpoutal (odhady mrtvých se pohybují okolo 60 milionů), se zdálo být propojení evropských států nezbytnou nutností, aby se skrze vzájemnou spolupráci zabránilo dalším podobným střetnutím (Nálevka, 2003).

V roce 1951 vzniká Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), jež zakládá šest států – Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. Každý stát má přitom odlišnou motivaci, proč do společenství vstupuje. Země tzv. Beneluxu (Belgie, Lucembursko, Nizozemsko) měly jakožto malé ekonomiky enormní zájem na vytvoření většího a více otevřeného trhu. Zbylé země byly motivovány spíše politicky – Německo

a Itálie se skrze účast v projektu mohly znovu vrátit do Evropy jakožto demokratické země a „odčinit“ druhou světovou válku, ekonomické provázání Francie a Německa pak mělo zapříčinit, že spolu tyto státy nebudou soupeřit jako po první světové válce. Plán na vytvoření společného trhu s uhlím a ocelí předložil 9. května 1950 Francouz Jean Monnet (z tohoto důvodu je 9. květen Dnem Evropy). Smlouvě o vytvoření ESUO se také říká Pařížská smlouva podle místa podpisu.

Vytvoření společného trhu slavilo v daných ekonomikách úspěch a postupem let docházelo k dalšímu prohlubování spolupráce mezi výše jmenovanými zeměmi. Jednou z podstatných událostí té doby je podepsání tzv. Římských smluv roku 1957, kterými se zakládá Evropské hospodářské společenství (EHS) a paralelně rovněž Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM). Roku 1967 pak začíná platit tzv. Slučovací smlouva, která spojuje výše zmíněné tři organizace do jediné, pro kterou se začíná používat pojem Evropské společenství (ES). V rámci spolupráce dochází k rozšíření společného trhu a i díky volnému pohybu zboží a nepoužívání cel (pro země mimo společenství jsou zavedena jednotná cla) vykazují státy zúčastněné v projektu příznivé hospodářské výsledky (Peltrám, 2009).

V sedmdesátých letech se ke společenství připojují tři nové státy – Dánsko, Irsko a Velká Británie. V tomto období musí Evropské společenství čelit energetické krizi, která zasáhla celý svět. Rovněž začíná přerozdělovat částky od členských zemí tak, aby podpořilo vytváření nových pracovních míst a rozvoj chudých oblastí, také poprvé uplatňuje přísnější pravidla proti znečišťovatelům životního prostředí a zavádí rizika vysokých pokut za poškozování přírody. Na konci desetiletí se konají první přímé volby do Evropského parlamentu, jehož pravomoci postupně rostou.

Roku 1981 se ke společenství připojuje Řecko, roku 1986 pak Portugalsko a Španělsko. V polovině desetiletí je ratifikována tzv. Schengenská dohoda, která dále prohlubuje propojení členských zemí, když k volnému pohybu zboží přidává rovněž volný pohyb osob. Její součástí je zrušení kontrol na vnitřních hranicích společenství, snaha o konvergenci azylové a vízové politiky jednotlivých států a vytvoření jednotného informačního systému pro policejní složky. Roku 1986 (platný od roku 1987) je pak podepsán Jednotný evropský akt, který mimo jiné reformuje zakládající listiny ES a plánuje vytvořit do konce roku 1992 jednotný vnitřní trh (Dušek, 2011).

Devadesátá léta jsou ve znamení vytváření hospodářské a měnové unie. Snahou je budování jednotného trhu se svobodným pohybem zboží, služeb, osob i kapitálu. Pokračuje snaha o ochranu životního prostředí členských států i snaha koordinovat postup ohledně bezpečnostní a obranné politiky. V roce 1992 je podepsána tzv. Maastrichtská smlouva, která poprvé definuje název Evropská unie (EU), jde tudíž o další reformy smluv z předchozích desetiletí. Smlouva, platící od roku 1993, zavádí rovněž evropské občanství, požadavek na vytvoření hospodářské a měnové unie v roce 1999 a také zásadu subsidiarity – mimo oblasti, kde má Evropská unie výlučné pravomoci, jsou upřednostňována rozhodnutí co nejbližší občanům, a náleží tudíž jednotlivým členským státům. Unie jedná pouze v případě, kdy není možné situaci uspokojivě vyřešit na úrovni jednotlivých členských zemí.

Roku 1993 jsou stanovena Kodaňská kritéria – soubor pravidel pro země, které se chtějí připojit k evropskému projektu. Jde konkrétně o stabilní demokratický režim v dané zemi, ekonomiku založenou na tržních principech, začlenění jistých ustanovení do svého právního řádu a převzetí závazků plynoucích z členství. O dva roky později se k Unii přidávají další tři státy – Finsko, Rakousko a Švédsko. Roku 1997 je ratifikována Amsterodamská smlouva (v platnost vstupuje o dva roky později), která upravuje uspořádání jednotlivých orgánů Evropské unie. Vzhledem k tomu, že se očekává rozšíření Unie o další státy z bývalého Východního bloku, připravuje se posouzení plnění kodaňských kritérií u těchto zemí (tzv. Agenda 2000).

V prvních letech 21. století rovněž Evropská unie zpřísňuje nadnárodní bezpečnostní politiku jakožto důsledek teroristického útoku 11. září 2001. Roku 2001 je podepsána Smlouva z Nice (platná od roku 2003), která se zabývá uspořádáním EU po plánovaném rozšíření o státy z východní části světadílu. Jedná se o vytvoření Evropské ústavy a budoucím vývoji Unie – plánuje se, jak z ní udělat do konce prvního desetiletí nejvíce konkurenceschopnou ekonomiku světa. Roku 2004 se do EU přidává hned deset nových států – Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. O tři roky později se pak projekt rozšiřuje ještě o Bulharsko a Rumunsko. Dochází k podpisu Lisabonské smlouvy a rovněž se zvyšuje počet zemí zapojených v Schengenském prostoru.

Zároveň ovšem musí projekt čelit určitým potížím. Občané Francie a Nizozemska v referendech odmítnou Evropskou ústavu, kterou tudíž není možné ratifikovat. Ke

konci desetiletí pak Evropu rovněž zasáhne ekonomická krize, která výrazně negativně ovlivní především státy v jižní části světadílu (Peltrám, 2009).

Současné desetiletí se na první pohled nese spíše ve znamení problémů Evropské unie. Seskupení však překonává ekonomickou krizi a daří se mu díky soudržnosti a solidaritě překonat rovněž problémy jižního křídla (na druhou stranu lze ovšem tvrdit, že u určitých států byl silný ekonomický propad spíše projevem hlubších strukturálních problémů, které není možné vyřešit pouze ekonomickou podporou). EU vytváří bankovní unii z důvodu zajištění vyšší spolehlivosti bankovních institucí v jednotlivých členských zemích. Roku 2013 se k ní přidává zatím poslední nový stát – Chorvatsko. O rok dříve pak projekt získává Nobelovu cenu míru jakožto uznání za fakt, že díky propojení a spolupráci nezažily členské země nikdy žádný válečný konflikt.

Jednou z potíží projektu je v současnosti větší počet euroskeptiků, kteří oprašují myšlenky nacionalismu a silných národních států. Nejlepším příkladem zmíněného je tzv. brexit neboli odchod Velké Británie z Evropské unie na základě referenda z roku 2016. Ani nyní, v roce 2019, nejsou podmínky vzájemných vztahů mezi oběma stranami přesně vyjednány, jedním z důvodů je i bezprecedentnost situace – vůbec poprvé v historii se členský stát pokouší opustit EU. Projekt musí rovněž čelit problémům spojeným s migrační krizí a několika teroristickým útokům na území členských států. Za riziko se také považuje rostoucí agresivita Ruské federace, jež se projevuje v konfliktu na východě Ukrajiny, a opatrnost Unie projevuje i ve vztazích s Čínou, které se mohou stát bezpečnostním rizikem (Europa.eu, 2018).

1.2 Historie evropské společné měny

1.2.1 Předchůdci eura

Měnová politika se v rámci evropského projektu řešila ze začátku pouze okrajově – v prvních desetiletích platil ve světě tzv. brettonwoodský systém, který spočíval v dominantním postavení amerického dolaru, jenž byl pevným kurzem navázán na zlato. Ostatní měny byly následně navázány na dolar rovněž pevným kurzem, byly ovšem umožněny určité fluktuace kolem stanovených hodnot. Na celý systém dohlížel Mezinárodní měnový fond (MMF). V šedesátých a především v sedmdesátých letech se ovšem začal brettonwoodský řád dostávat do potíží mimo jiné vlivem energetické krize,

a proto byl systém v roce 1973 opuštěn a jednotlivé ekonomiky přešly na plovoucí (volně fluktuující) směnné kurzy.

Evropské seskupení samozřejmě vnímalo v šedesátých letech rostoucí napětí v bretonwoodském systému, a když začalo být jasné, že dlouhodobě nemá šanci přetrvat, byl roku 1969 lucemburský předseda vlády Pierre Werner pověřen vypracováním plánu, dnes známého jako Wernerův plán, v jehož rámci byla představena podoba měnové unie, jíž se mělo dosáhnout na konci sedmdesátých let. Mimo jiné měla být zřízena Evropská centrální banka, na níž měly být převedeny mnohé fiskální pravomoci, dosud prováděné v rámci jednotlivých členských zemí samostatně. Kurzy jednotlivých měn měly fluktuovat ve stále užším rozpětí, až by nakonec byly zafixovány. Plán ovšem ztroskotal kvůli ekonomické krizi v sedmdesátých letech – zvýšená inflace a problémy s hospodářským růstem nebyly příliš vhodným pozadím pro fixaci měn. Státy se nedokázaly shodnout na jednotném řešení probíhající recese a prováděly spíše krátkodobá protikrizová opatření. Přesto se poznatky z Wernerova plánu využily během pozdější měnové integrace (Dědek, 2008).

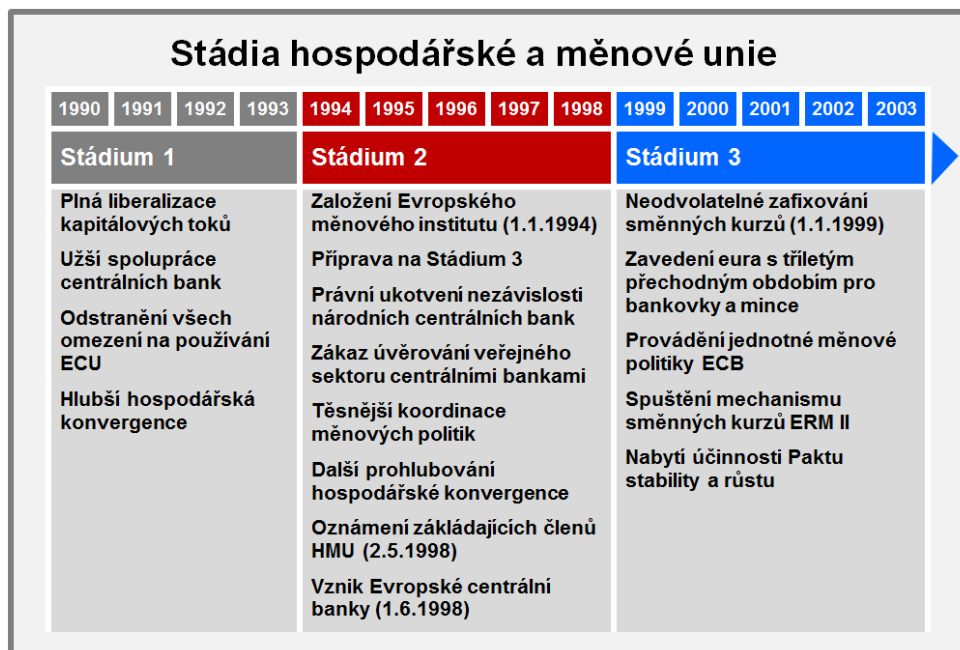
Po překonání krize a chaotického období nestabilních směnných kurzů byl roku 1979 ustanoven Evropský měnový systém (EMS). Ten zaváděl tzv. Evropskou měnovou jednotku (ECU – European Currency Unit), předchůdce současné měny euro. Šlo o umělou měnu vytvořenou z měn členských států, kdy každá měla jinou váhu odrážející ekonomickou sílu dané země. Váhy bylo možné upravovat v pětiletých intervalech. Součástí EMS byl rovněž tzv. mechanismus směnných kurzů, který zavazoval členské země udržovat směnné kurzy v pásmu fluktuací $\pm 2,25\%$ (dočasně byla povolena výjimka $\pm 6\%$). Pokud hrozilo, že se vzájemný kurz dvou měn vychýlí z povoleného pásma, měly centrální banky obou zemí povinnost zahájit kroky vedoucí ke stabilizaci kurzu a udržení se uvnitř vymezených hranic. Přestože byla účast v mechanismu dobrovolná, kromě britské libry se jej zúčastnily všechny členské měny (Sychra, 2009).

Systém s sebou kromě stabilizace finančního prostředí členských zemí přinášel i určité potíže a nedokonalosti – devalvace, popřípadě revalvace členských měn s sebou nesly doprovodné náklady. Rovněž bylo nutné brát v úvahu externí vlivy (k vychýlení systému došlo např. oslabením amerického dolaru, což naopak vedlo k posilování německé marky) a relativní předvídatelnost systému vedla ke kurzovým spekulacím. Zpočátku se často měnily centrální parity (úrovně členských měn vůči ECU, hodnoty,

kolem nichž mohly směnné kurzy fluktuovat), později se pro zjednodušení začaly členské měny navazovat především na německou marku jakožto na nejsilnější měnu regionu. To systém ještě posílilo a zefektivnilo, v této době se k němu také přidaly britská libra a částečně i měny severských zemí, které součástí měnové unie sice nebyly, ale rovněž navázaly své měny na ECU. Ukazovala se ovšem nutnost posunutí systému na další úroveň – výše popsané uspořádání dávalo až příliš velké pravomoci německé centrální bance, která se téměř stala centrální bankou i zbylých členských států, přesto ale logicky pečovala hlavně o německou měnovou politiku, což vytvářelo napětí v systému.

Na základě období stability v osmdesátých letech se v projektu znovu objevily snahy o zavedení skutečné měnové unie. Roku 1989 tehdejší předseda Evropské komise Jacques Delors předložil plán, který navazoval na předchozí práci Wernerovu. Důraz byl kladen na vytvoření společné měny, protože jen tak bude možné naplno využívat výhody plynoucí ze sdílení společného trhu. Plán se inspiroval Wernerovým např. ve vymezení tří stádií přechodu na společnou měnu. Zatímco v prvním stádiu byl kladen důraz především na koordinaci měnových politik jednotlivých zemí a jejich postupné sbližování, ve druhém šlo především o vyřešení technických otázek souvisejících se změnou měny. Konečné třetí stádium pak mělo nenávratně zafixovat stávající směnné kurzy a nahradit je jednotnou platební jednotkou. Po upřesnění plánu byla výstupem výše uvedeného Maastrichtská smlouva s účinností od roku 1993, která obsahovala již i konkrétní roky. Jednotlivé kroky při zavádění společné měny a jejich rozřazení do stádií jsou patrné z obrázku níže (Dědek, 2008).

Obr. č. 1: Stádia přijetí společné měny

Zdroj: Zavedenieura.cz, 2017

V době ratifikace Maastrichtské smlouvy ovšem docházelo na evropských trzích k výrazným kurzovým výkyvům způsobeným např. znovusjednocením Západního a Východního Německa, jež bylo doprovázeno výkyvy německé marky, které se vzhledem k provázanosti ostatních měn s tou německou přenášely i na jiné státy. Situaci komplikovalo rovněž referendum v Dánsku, které se k přijetí Maastrichtské smlouvy postavilo negativně, a napětí na finančních trzích, jež bylo způsobeno přesvědčením investorů o nadhodnocení některých členských měn po dlouhém období navázání na německou marku. Výkyvy ve směnných kurzech došly tehdy dokonce tak daleko, že britská libra, italská lira a švédská koruna ukončily navázání na ECU a státy začaly zavádět opatření jdoucí proti idejím volného trhu. Jedním z důsledků tohoto neklidného období a místy až zoufalé snahy udržet členské měny uvnitř flukтуаčního pásma bylo jeho navýšení na $\pm 15\%$.

V polovině devadesátých let se ovšem výkyvy směnných kurzů uklidnily a opět se bez nutnosti umělých intervencí navrátily do vymezených flukтуаčních pásem. Zatímco neklidná situace na trzích vedla v sedmdesátých letech k opuštění Wernerova plánu, nyní se naopak stala jedním z dalších ukazatelů, že je potřeba vytvořit měnovou unii s jednotnou evropskou měnou, aby se podobným výkyvům v budoucnu mohlo předejít (Dědek, 2008).

Optimistický okamžik pro vytvoření eurozóny (vstup do závěrečného třetího stádia měnové integrace) byl stanoven na rok 1997, ten ovšem využit nebyl, protože země ucházející se o zavedení jednotné evropské měny ještě nedokázaly v přijatelné míře splnit tzv. konvergenční kritéria, podmínky, které byly nastaveny tak, aby do eurozóny mohly vstoupit jen státy se stabilním ekonomickým prostředím a aby nová měna nečelila výkyvům a problémům.

Druhý termín pro založení eurozóny, stanovený na rok 1999, již braly členské státy mnohem vážněji a snažily se držet nízkou inflaci i snižovat schodky svých rozpočtů (občas dokonce za pomoci nepřesného nebo kreativního účetnictví). Evropská rada dospěla roku 1998 na základě dokumentů od Evropské komise k rozhodnutí, že zakládajícími členy eurozóny bude jedenáct států – Finsko, Francie a Lucembursko byly ovšem jediné země, které striktně plnily všechna vytyčená kritéria, zbylých osm států (Belgie, Irsko, Itálie, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko) mělo problém se splněním kritéria veřejného dluhu. Většinou nešlo o nijak výrazné překročení dané hranice 60 % HDP (např. Německo ji nesplnilo pouze o symbolické 1 % HDP), přístup do eurozóny byl však umožněn i Belgii a Itálii, které měly obě veřejný dluh na úrovni 122 % HDP.

Dánsko a Velká Británie měly rovněž příležitost zúčastnit se založení eurozóny, oba státy ovšem využily své dojednané výjimky a odmítly přijmout společnou evropskou měnu. Švédsko o možnost zapojit se přišlo na základě neúčasti v předchozím mechanismu směnných kurzů. Řecko bylo vyloučeno, protože jako jediná země nesplňovalo žádné ze stanovených kritérií, členství ovšem získalo o dva roky později.

Během příprav na zavedení eura (roku 1998) naplno zahájila svoji činnost Evropská centrální banka (ECB), která využila plánů a příprav Evropského měnového institutu, jež fungoval od roku 1994. Jejím hlavním cílem má být udržení cenové stability v zemích platících společnou evropskou měnou.

Vznik eura na přelomu let 1998 a 1999 proběhl bez komplikací, použity byly předem deklarované přepočty mezi původními národními měnami a novou společnou měnou. Přestože se bezpochyby jednalo o výraznou změnu v měnové politice členských států eurozóny, nenastaly žádné výkyvy na finančních trzích a používání eura bylo od začátku provázáno optimismem (Dědek, 2008).

1.2.2 Po zavedení eura

Ihned po zavedení nové evropské měny se pro domácnosti v daných zemích nic výrazného neudálo – stále bylo možné užívat mince a bankovky původní měny, euro bylo přednostně používáno v bezhotovostních transakcích, ale i zde měly ekonomické subjekty na výběr, jestli upřednostní novou či původní měnu. Nová měna byla závazná pouze při nových emisích státních dluhopisů a při operacích jednotlivých centrálních bank. Během transakcí byly původní měny považovány za násobky či zlomky eura na základě stanovených přepočítacích koeficientů, které určovaly i směnný poměr mezi dvěma původními měnami. Takovéto přechodné uspořádání trvalo (přesně podle předchozích usnesení) tři roky.

Bankovky a mince původních měn tedy začaly mizet z oběhu až roku 2002, kdy byly na začátku roku v průběhu dvou měsíců postupně stahovány a směňovány za eura. Tato operace je považována za největší operaci svého druhu v dějinách (podle údajů Evropské komise se čísla vyrobených nových bankovek a mincí pohybují v řádech desítek miliard – téměř 15 miliard bankovek a více než 55 miliard mincí) a nesla s sebou logicky i doprovodné náklady na skladování oběživa obojího druhu, výrobu nového a ničení starého. Na jednu stranu byly podporovány reklamní a mediální kampaně, které měly veřejnost blíže seznámit s novou měnou, na druhou stranu se téměř nikdo před samotnou emisí nemohl seznámit s podobou nového oběživa, což bylo zapříčiněno především bezpečnostním hlediskem.

Je až překvapivé, jak hladce celý proces přechodu na novou měnu proběhl. Nedošlo k žádným závažnějším potížím ani z hlediska logistického, ani z hlediska postoje veřejnosti, průběh celé operace byl velmi oceňován. Díky povinnému duálnímu označování cen (v původní měně i v euru) nemohli obchodníci přechodu na novou měnu využít k nesprávným přepočtům cen a ke zvyšování vlastní marže. Inflace byla v té době pečlivě kontrolována a i díky tomu se podařilo zabránit zvýšenému zdražování (Dědek, 2008).

První roky fungování společné evropské měny euro se nesly ve znamení dobrých hospodářských výsledků zúčastněných zemí a stabilní měnové politiky nadnárodní Evropské centrální banky (ECB), která nahradila jednotlivé centrální banky. Dařilo se udržovat inflaci kolem úrovně 2 %, která byla vytyčena jako dlouhodobý cíl v zemích eurozóny. Postupem let získalo euro pevný status jedné ze světových měn (hlavní

světovou měnou i nadále zůstává dolar, euro se ovšem pohybuje hned za ním a překonává národní měny jako libra nebo jen). Dalším důkazem hladkého používání eura bylo během let posílení měny vůči dalším světovým asi o 30 %. V rámci obchodních bilancí navíc evropské státy působily stabilněji než USA (zatímco eurozóna vykazovala poměrně vyrovnanou bilanci, USA se potýkaly s vysokým obchodním deficitem). Rovněž ohledně schodků státních rozpočtů, které se držely okolo stanovených 3 % HDP, předstihovaly státy eurozóny Spojené státy.

I díky těmto příznivým ekonomickým výsledkům se k zemím eurozóny postupně přidávaly další (Řecko, Slovinsko, Kypr, Malta, Slovensko, Estonsko, Lotyšsko, Litva). Počet států eurozóny se tak zvýšil z původních jedenácti na současných devatenáct (Sychra, 2009; Zavedenieura.cz, 2017).

Určitá kritika se objevovala kvůli tempu hospodářského růstu, který nedosahoval vyšších hodnot než před zavedením společné měny, přestože se očekávalo, že vhodné intervence ECB budou mít za následek zrychlení hospodářského výkonu zemí eurozóny. Na druhou stranu, pomalejší ekonomický růst lze spíše než na euro svést na jiné překážky protekcionistického rázu, které bránily plnému využití výhod plynoucích ze společného trhu. Problémem, který se naplno projevil během následující ekonomické krize, rovněž byly výrazné rozdíly v jednotlivých členských státech – jednotlivé země vykazovaly rozdílné míry inflace, v jistých zemích se objevovaly výrazné obchodní deficity a vládní dluhy, a to především v jižním křídle eurozóny (Brůžek, 2007).

Ekonomická krize, jež vypukla roku 2008 v USA a naplno se projevila po pádu banky Lehman Brothers, zasáhla také evropské státy včetně zemí eurozóny. Již měsíc po krachu americké banky (tzn. v říjnu 2008) zaznamenal výrazné problémy Island, který vlastnil ve svém bankovním sektoru mnoho nestabilních zahraničních aktiv a v rámci záchrany své ekonomiky musel požádat o podporu MMF. Stejně tak musely následně požádat o pomoc další státy, které ovšem rovněž nepatřily k eurozóně – Maďarsko, Lotyšsko a Rumunsko. Ani členské země však nebyly recese ušetřeny.

Následujícího roku zasáhla ekonomická krize v podstatě celou Evropskou unii typickými faktory, jako je pokles HDP (průměrně klesal o 4 %, v určitých oblastech EU ale mnohem výrazněji) nebo vysoký růst nezaměstnanosti. Na nastalou situaci reagovala Evropská rada na konci roku 2009 přijetím tzv. Evropského plánu hospodářského zotavení, ani ten ovšem nedokázal odvrátit hluboké recese především v jižním křídle

eurozóny, jež byly sanovány finanční pomocí z MMF nebo ze společného rozpočtu členských zemí – finance určené na podporu zemí zasažených krizí byly převedeny do dočasných záchranných mechanismů (většinou činila pomoc řádově 100 miliard eur na jeden stát). Jako první získalo peněžní prostředky Řecko v květnu 2010, následně v listopadu Irsko, v roce 2011 muselo požádat o podporu rovněž Portugalsko. Roku 2012 bylo nutné poskytnout Řecku další finanční balíček, jelikož se původní částka ukázala jako nedostatečná. Téhož roku Unie podpořila i Španělsko, následujícího roku pak Kypr, v tomto případě šlo ovšem o řádově menší částku (jen 10 miliard eur). Naštěstí nedošlo k úplnému kolapsu hospodářství Itálie – sanování jejího dluhu ve výši více než 120 % HDP by bylo pro Evropskou unii zřejmě již příliš vysokou finanční zátěží.

Je jen logické, že finanční podpora plynoucí do postižených oblastí eurozóny byla na druhé straně vykoupena požadavkem na strukturální reformy a zajišťovací opatření ve státech přijímajících pomoc. Veškeré podmínky byly stanoveny tak, aby vedly v daných zemích k obnovení stabilního ekonomického prostředí, a jejich plnění bylo pravidelně sledováno a vyhodnocováno (v případě neplnění byly státy potrestány zastavením finanční pomoci). Přestože stanovené podmínky vyvolávaly v dotknutých zemích vlny nevole a pobouření, nakonec nezbylo než se s nimi vyrovnat a požadovaná opatření začít zavádět, neboť jinak by tyto země čelily totálnímu ekonomickému zhroucení a státnímu bankrotu.

Jedním z negativních důsledků výše popsaného stavu byla rostoucí nechuť občanů postižených zemí vůči Evropské unii, protože ji začaly vnímat jako původce nepopulárních opravných opatření. Objevovaly se názory, že je nutné znovu se vrátit k národním měnám a že euro se stalo mrtvým projektem. Přesto k žádným faktickým pokusům o opuštění eurozóny nedošlo (naopak, vstoupily do ní tři pobaltské republiky). V důsledku prodělané krize se ovšem Evropská unie pokusila zavést určité reformy a změny, jejichž cílem byly stabilizace eura a posílení jeho pozice v případě příchodu další ekonomické krize.

Mezi takovéto reformy patří například snaha o vytváření bankovní unie, v níž by byly jednotlivé banky řízeny jednotným nadnárodním orgánem, zakotvení záchranných opatření pro státy zasažené krizí nebo snaha o budování koordinovaných fiskálních politik jednotlivých zemí, nazývaná evropský semestr (Zavedenieura.cz, 2017).

2 Otázka přijetí eura

2.1 Kritéria nutné pro přijetí eura

V následujících odstavcích jsou podrobněji popsána výše zmíněná konvergenční kritéria, která musí Česká republika plnit, aby se mohla stát členem eurozóny (Brůžek, 2007):

- **Kritérium cenové stability** se týká úrovně inflace, jejíž průměrná míra ve sledované zemi za jeden rok nemůže překročit o více než 1,5 % inflaci nanejvýše tří států s nejlepším výsledkem (v době vzniku eurozóny šlo o 2,7 %).
- **Kritérium veřejného deficitu** definuje maximální roční schodek rozpočtu na úrovni 3 % HDP v tržních cenách. Existují zde ale výjimky např. v podobě krátkodobého zvýšení schodku v rámci reformy. Ke splnění kritéria rovněž postačuje, aby se hodnota schodku v po sobě jdoucích letech snižovala a přibližovala zmíněné hodnotě.
- **Kritérium veřejného dluhu** určuje maximální výši veřejného dluhu na úrovni 60 % HDP v tržních cenách, ale i zde je možné vstoupit do eurozóny v případě, kdy dochází pouze ke snižování hodnoty veřejného dluhu, a není nutné striktně dodržet stanovenou hranici.
- **Kritérium stability kurzu měny** se týká předchozí účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému a stabilních směnných kurzů minimálně během předchozích dvou let. Velký důraz se klade především na umělou devalvaci měny v rámci zachování směnného kurzu uvnitř flukuačního pásma, popřípadě na využití devalvace měny k obohacování na úkor zbylých států (obojí je hodnoceno negativně).
- **Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb** je plněno, pokud v období jednoho roku průměrná nominální úroková sazba překračuje maximálně o 2 % úrokovou sazbu nejvýše tří států s nejlepšími výsledky (v době vzniku eurozóny šlo o 7,8 %).

Kromě těchto ekonomických ukazatelů se klade důraz také na **kritéria institucionálně právní**. Ta se týkají především nezávislosti centrálních bank, jejichž zdroje nemají být využívány pro financování státních institucí.

2.2 Výhody a nevýhody přijetí eura

Již od zahájení členství v Evropské unii se v České republice vede debata o tom, zda euro přijmout, či nepřijmout, popřípadě kdy a za jakých podmínek. Přestože debata o společné evropské měně bývá mnohdy plná dezinformací a polopravd, je možné vyčlenit aspekty, které mají na ekonomiku a chování firem pozitivní dopad, a rovněž negativní jevy či rizika, která s přijetím eura souvisí.

V následujících odstavcích jsou popsány hlavní výhody, jež z přijetí eura pro Českou republiku plynou (Brůžek, 2007; Helísek, 2009):

- **Plnění konvergenčních kritérií** spočívá ve faktu, že česká ekonomika by musela dodržovat výše zmíněná pravidla (cenová stabilita, dlouhodobé úrokové sazby, kurzová stabilita, udržitelnost veřejných financí), aby měla právo přijmout a používat euro. **Společně s dalšími podmínkami ohledně stabilního podnikatelského prostředí, demokratického politického systému nebo funkční tržní ekonomiky v zemi by rozhodnutí o přistoupení k euru pro podnikatele znamenalo vyšší předvídatelnost a příznivější podmínky pro rozvoj jejich obchodních aktivit.** Díky vzájemnému sbližování inflace a výše úrokových sazeb napříč státy eurozóny navíc dochází k vyrovnávání podmínek pro veškeré ekonomické subjekty. Vyšší stabilita podnikatelského prostředí a vyšší důvěryhodnost nadnárodní měny také koreluje s vyšším přílivem investic ze zahraničí. Již například není možné očekávat opakování ekonomických potíží z devadesátých let, které byly způsobeny mimo jiné i nestabilitou jednotlivých směnných kurzů evropských zemí.
- Za další faktickou výhodu přijetí eura lze považovat rovněž **snížení nákladů.** Jde především o zánik tzv. transakčních nákladů, které souvisí s převáděním jedné měny na jinou podle platného směnného kurzu – typicky neočekávané výkyvy směnných kurzů či poplatky za obchodování s cizí měnou. **Firmy by tedy již nemusely podstupovat kurzová rizika. Dále by došlo ke zjednodušení podnikového účetnictví, kdy by je především nadnárodní nebo dceřiné společnosti nemusely nadále vést paralelně v národní i evropské měně, a platby mezi podniky při mezinárodních transakcích by se zefektivnily a zrychlily.** Došlo by i ke snížení devizových rezerv, které musí státy s národní měnou držet pro případnou nutnost stabilizace své měny při

nenadálých výkyvech, zavedení eura by tedy vedlo k uvolnění těchto vázaných peněžních prostředků (v rámci eurozóny se o stabilitu eura stará ECB). S tím souvisí i nemožnost ovlivňovat měnu devizovými zásahy, což by zvýšilo důvěryhodnost české ekonomiky v zahraničí. **Umělé zásahy do směnných kurzů**, například intervence ČNB z let 2013-2017, **by již nebyly možné, což by byla jistě pozitivní zpráva pro importéry**, kteří jsou oslabováním měny poškozováni.

- S výše uvedeným souvisí i vymizení rizika **spekulačních útoků**. Často jde totiž o reakci na umělou devalvaci měny centrální bankou, neboť spekulanti začínají více poptávat oslabenou měnu, což v důsledku vede k vyprazdňování zásob vytvářených centrální bankou. Oslabená měna se v důsledku zvýšené poptávky snaží posilovat a je obtížnější udržet ji uměle devalvovanou. Útoky, které by přímo ohrozily postavení určité měny, jsou velmi výjimečné, ale i ty menší dokážou kurz vychylovat. S přijetím eura by spekulativní útoky na korunu již nebyly možné a evropská měna je vzhledem ke svému rozšíření napříč zeměmi vůči podobným situacím odolnější.
- Přijetím eura by došlo jak pro domácí, tak pro zahraniční ekonomické subjekty k pozitivnímu vývoji ohledně **cenové transparentnosti**. Bez výkyvů měnových kurzů národních měn je mnohem snazší odhadovat budoucí vývoj ekonomiky a efektivněji alokovat své zdroje. Již nejsou nutné žádné přepočty na různé měny, mzdy a ceny zboží a služeb, ale i státní rozpočet nebo HDP lze srovnat jediným pohledem. Tato přehlednost v důsledku vede k další konvergenci ekonomik a vyrovnávání cenových a mzdových rozdílů mezi státy. Odpadá i problém s převáděním majetku z jedné země do jiné, kdy již nehrozí znevýhodnění, popřípadě zvýhodnění aktiv vlivem odlišných měn.
- Lze očekávat, že pokud bude Evropská unie vystupovat v globálním měřítku jako jednotný projekt s jedinou měnou, zvýší to její **postavení na světových trzích**, což následně povede k větší ochotě investorů alokovat zde své kapitálové zdroje. Většina ekonomických prognóz navíc očekává, že se v budoucnu význam eura v rámci globální ekonomiky bude zvyšovat a přibližovat stávající nejdůležitější světové měně – americkému dolaru.

I přes výše popsané výhody a pozitivní aspekty přijetí společné evropské měny není sporu, že tento projekt má rovněž určitá rizika a nevýhody, které jsou zmíněné v následujících odstavcích (Brůžek, 2007; Helísek, 2009):

- O euru se mnohdy mluví spíše jako o politickém projektu a o měnové unii se prohlašuje, že její další vývoj není možný bez hlubšího propojení členských zemí a další ekonomické i politické konvergence. Tyto argumenty jsou ovšem v ostrém kontrastu s faktem, že každý členský stát se snaží chránit především své národní zájmy a upřednostňovat své občany před občany jiných členských zemí. Lze pozorovat výrazný rozpor, kdy měnová politika jednotlivých zemí je přenesena na nadnárodní úroveň a realizována hlavně prostřednictvím ECB, ale rozpočtová oblast stále zůstává ve výlučné kompetenci jednotlivých zemí. Objevují se sice plány na vytváření společného evropského rozpočtu, jejich realizace ale prozatím pokulhává. Pokud by mělo dojít k dalšímu prohlubování evropské integrace, mohlo by to ohrozit **suverenitu národních států**.
- Se vstupem do eurozóny logicky souvisí i **ztráta nezávislé měnové politiky**, kdy daná centrální banka již nadále nemůže monetárními nástroji ovlivňovat postavení měny, tyto pravomoci jsou přenechány ECB. Jednotná měnová politika ale nemusí být pro všechny členské země stejně výhodná, například pokud budou mít různé země rozdílnou míru inflace. V takovém případě nelze na každý stát aplikovat jinou výši úrokových sazeb, jednotná nominální úroková sazba při různé výši inflace ovšem v důsledku vede k rozdílné úrovni reálných úrokových sazeb (v zemi s vysokou mírou inflace mohou být záporné, zatímco v zemi s nízkou inflací dosahují kladných hodnot). Dochází zde ke kontrastu mezi konvergencí měnové politiky eurozóny a divergencí ekonomických ukazatelů jako inflace, fáze ekonomických cyklů, ekonomický růst apod.
- S absencí samostatné a nezávislé měnové politiky členských zemí souvisí i **neschopnost čelit asymetrickým šokům** (ekonomickým jevům, které se v jednotlivých zemích projevují různě a mají rozdílné dopady). Jejich dopad navíc může být posílen rozdílnou politikou jednotlivých členských států. Ekonomická teorie předpokládá, že v případě, kdy nelze využít nezávislou měnovou politiku (například umělá devalvace měny za účelem krátkodobého zvýšení konkurenceschopnosti), lze asymetrické šoky narovnávat změnami ve

mzdové politice a přesouváním pracovních sil. V praxi ovšem tato poučka téměř nefunguje, neboť naráží na dva zásadní problémy – mzdy se vzhledem k náladě občanů velmi obtížně snižují, naopak je kladen důraz na jejich zvyšování; přesouvání pracovních sil mezi členskými zeměmi eurozóny tvoří marginální složku (týká se přibližně 1 % pracovníků). Panují tedy obavy, že země, která nedisponuje dostatečným růstem produktivity práce, bude mít při absenci vlastní měnové politiky a nízké pružnosti mezd i pracovní migrace potíže s udržení konkurenceschopnosti vůči okolním zemím. Nabízí se srovnání s USA, kde je pracovní mobilita vyšší a jednotlivé státy tam mají mnohem méně fiskálních pravomocí, jež jsou převedeny na centrální banku.

- Přestože celý projekt eura, potažmo i Evropské unie, je založen na zvyšující se konvergenci členských ekonomik, objevují se názory, že v důsledku výše popsaných asymetrických šoků bude postupně docházet ke stále výraznější **divergenci zemí eurozóny**. V oblastech, kde se asymetrické šoky neprojeví negativně, se bude časem hromadit stále více výrobních faktorů, zatímco místa, která si kvůli absenci vlastní měnové politiky nebudou schopna poradit s klesající konkurenceschopností, se stanou jakousi periferií eurozóny. Přestože pokračuje reálná konvergence členských států, v jejich rámci se objevují regiony, které se velice odchyľují od unijního průměru.

Na první pohled se zdá, že přijetí společné evropské měny by kvůli výše vypsáním rizikům mohlo české ekonomice i uškodit, je však nutné zdůraznit, že zatímco výhody přijetí eura jsou poměrně potvrzené a částečně i kvantifikovatelné, nevýhody přijetí eura se často týkají spíše dohadů a vizí vzdálenější budoucnosti a není vůbec jisté, že se potvrdí, jde tedy vlastně o rizika, která nastat mohou, ale nemusí. Z ekonomického hlediska se předpokládá, že přijetí jednotné měny má pro danou ekonomiku převážně pozitivní efekt. Přijímání eura a rozšiřování eurozóny například podporuje rovněž MMF, který vyzdvihuje především posílení obchodu a zisku firem v dané zemi (Helísek, 2009).

2.3 Přijetí eura v ČR

Česká republika automaticky přijala při vstupu do Evropské unie (1. května 2004) rovněž závazek připravovat se na přijetí společné evropské měny a v budoucnu ji

skutečně zavést. Přesný termín ovšem není stanoven, pracuje se především s poněkud vágními formulacemi typu „zavedení eura k nejbližšímu možnému datu.“ V minulosti sice došlo k určení určitých termínů, ty byly ovšem vždy posunuty nebo přímo zrušeny. V současné době má ČR k přijetí eura spíše rezervovaný stav, který má původ v událostech spojených s uplynulou finanční krizí i s postojem většinové části českého politického spektra, jež nepovažuje danou problematiku za zásadní součást svých programů. Na druhou stranu lze říci, že nejen ČR, nýbrž i další nově přistoupivší ekonomiky přijetí společné měny často odkládaly nebo stále odkládají, například Polsko či Maďarsko (Helísek, 2009).

2.3.1 Další faktory související s přijetím eura

Z hlediska plnění konvergenčních kritérií nutných pro umožnění přijetí eura je ČR Evropskou komisí ovšem hodnocena pozitivně, dokonce vyzdvihována jako příklad země, které se dobře daří připravovat na vstup do eurozóny. Kritérium cenové stability nebylo dodrženo pouze během ekonomické krize, kritéria úrokových sazeb, schodku a deficitu veřejného rozpočtu plníme dlouhodobě bez potíží. V rámci směnného kurzu koruny vůči euru docházelo sice k občasným fluktuacím mimo vytyčené pásmo, vždy šlo ovšem o minimální výchylky. Navíc na příkladu intervencí České národní banky (ČNB) z let 2013-2017 lze vidět, že v případě cílené snahy o vstup do eurozóny je ČR schopna udržet kurz koruny na stanovené hranici (i když samozřejmě za cenu asymetrických zásahů do ekonomiky). Lze také očekávat, že ohledně směnného kurzu by byla vůči našemu státu projevena určitá tolerance i při mírném překročení fluktuačních pásem, neboť tak tomu bylo i v případě jiných zemí, které přistoupily k EU společně s ČR. U mnohých lze navíc zaznamenat výraznější potíže se splněním kritérií než u ČR (Europa.eu, 2018).

Pokud bychom v budoucnu stanovili přesný datum přechodu ke společné měně, bylo by nutné podat žádost o vstup do mechanismu směnných kurzů, v němž by se kurz koruny vůči euru musel pohybovat po dobu 24 měsíců, následně je potřeba vyhradit několik měsíců na přípravnou fázi přestoupení k jiné měně. Po datu zavedení eura by ještě určitou dobu existovaly obě měny duálně vedle sebe, než by došlo po několika týdnech k naprostému stažení koruny z oběhu (Helísek, 2009).

Pokud budeme uvažovat o vstoupení do eurozóny, měli bychom však vzít v úvahu ještě jiné ukazatele než jen konvergenční kritéria. Panuje přesvědčení, že účast v jednotné měnové unii nejvíce prospěje **ekonomikám spíše malým, které jsou velice otevřené**, co se týče dovozu a vývozu. Je logické, že v případě zavedení společné měny dojde k úplnému odstranění nákladů spojených s převodem měn a rizikem volatilních směnných kurzů. Toto kritérium pro ČR bezpochyby platí, neboť jde o ekonomiku, v níž součet exportu a importu přesahuje celkové HDP (po přístupu k EU navíc došlo k jeho dalšímu posílení).

V rámci zkoumání přijetí či nepřijetí eura je nutné provést rovněž srovnání **flexibility výrobních faktorů**, především pracovních sil. Jde o faktor, který je obecně v celém evropském projektu málo flexibilní kvůli vysoké ochraně pracovních trhů či neochotou stěhovat se do jiného státu za prací (viz výše). Důsledkem je mimo jiné především rozdílná míra nezaměstnanosti v jednotlivých regionech EU. V tomto případě ČR nevykazuje příliš příznivé výsledky, protože po eurozóně (v níž jsou vysoké rozdíly vzhledem k rozdílné ekonomické úrovni členských zemí pochopitelné) trpí nejvyššími rozdíly v nezaměstnanosti napříč svými regiony. I když takto nevyrovnané pracovní trhy mají potíže s vyrovnáváním asymetrických šoků, neklade se na tento ukazatel velká váha (i z toho důvodu, že s jeho výší mají problémy téměř všechny členské země i eurozóna jako celek), tudíž se nejedná o výraznou překážku při vstupu ČR do eurozóny.

Je rovněž vhodné se při hodnocení připravenosti dané země pro přijetí eura zaměřit na **diverzifikaci domácí ekonomiky**, kdy platí, že vyšší pestrost hospodářských odvětví je výhodná pro zvládání asymetrických šoků, které nemohou kriticky zasáhnout jediné podstatné odvětví ekonomiky. V tomto případě nelze ČR hodnotit pozitivně – nehledě na debaty o přijetí eura se objevují informace o přílišné závislosti českého exportu na automobilech a strojních zařízeních. V případě členství v měnové unii by mohly být české strojní a automobilové firmy při změnách poptávky silně zasaženy asymetrickým šokem, na nějž by bylo obtížné reagovat bez vlastní měnové politiky. Na druhou stranu i díky odlišnému vývoji ve druhé polovině minulého století vykazují nejen česká, ale i další ekonomiky bývalého Východního bloku určitou odlišnost od těch západních (vyšší zastoupení průmyslu a zemědělství, nižší zastoupení služeb, především finančních služeb). Přestože lze očekávat, že postupem let bude docházet ke stále větší sladění v rámci eurozóny i EU, určitou diverzifikaci je možné vyhodnotit jako pozitivní aspekt

vůči asymetrickým šokům. Pro ČR je rizikem pouze výše popsaná závislost na několika průmyslových odvětvích.

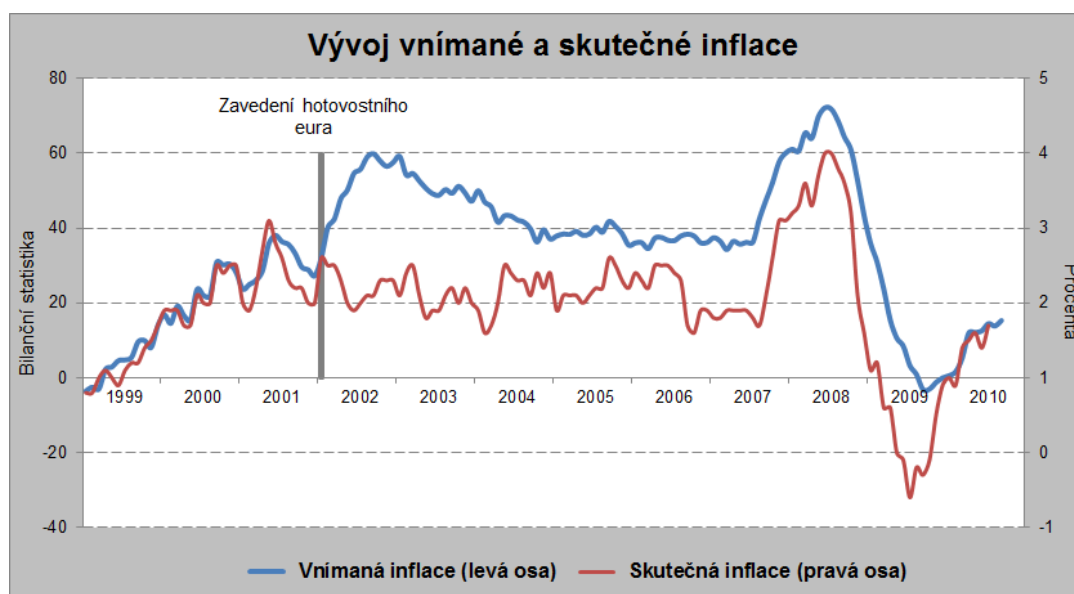
Výhodou pro vstup do eurozóny je i co nejvyšší **sladění hospodářských cyklů**, kdy se česká ekonomika nachází ve stejné fázi jako hospodářství eurozóny. Důvodem, proč lze sladěnost považovat za výhodnou, je fakt, že společná měnová politika eurozóny bude s největší pravděpodobností vyhovovat i české straně, v opačném případě by ji spíše poškozovala. Země v různých fázích cyklu reagují na jeden aspekt měnové politiky různě (například snížení úrokových sazeb je vhodné v případě recese, neboť podporuje spotřebu, a tudíž urychlí zotavení dané ekonomiky, ale není vhodné u ekonomiky ve fázi konjunktury, kdy další podpora spotřeby vede k přehřívání ekonomiky). Přestože lze u ČR nalézt určité odchylky, jež mohou být způsobené právě rozdílnou měnovou politikou, obecně platí, že ekonomické cykly vykazují značnou míru sladění a neměly by být vážnou překážkou pro vstup do eurozóny. Je ovšem nutné vzít je v úvahu při hledání vhodného časového okamžiku přijetí eura – pokud by došlo k výraznější odchylce ekonomického cyklu ČR od cyklu eurozóny, vedlo by to k vyšším nákladům spojeným se zaváděním eura (Brůžek, 2007).

S předešlým odstavcem souvisí i nízká vyspělost dané ekonomiky (označovaná též jako **stupeň reálné konvergence**), která může ovlivňovat rozladění hospodářských cyklů. Všeobecně platí, že země bývalého Východního bloku vykazovaly nižší životní úroveň, po zavedení tržního hospodářství a překonání počátečních bouřlivých období se ovšem jejich ekonomická vyspělost začala zvyšovat. Právě během této fáze ale můžeme očekávat vyšší výkyvy v ekonomických cyklech nebo ve vývoji inflace. Pokud si země prochází dynamickými změnami, vede to k problémům s plněním konvergenčních kritérií, a pokud je již v eurozóně, k výraznějším asymetrickým šokům. ČR by tedy neměla do eurozóny vstupovat v případě, že životní úroveň Čechů se dramaticky odlišuje od průměrné životní úrovně zemí eurozóny. V takovém případě je typickým průvodním jevem i nesrovnalost cen, které bývají nižší v zemích, které nedosahují průměrné úrovně eurozóny. U ČR dochází dlouhodobě k přibližování se eurozóně, podle údajů z posledních let se pohybujeme na úrovni 85 % a očekává se další sbližování s průměrem eurozóny. Už proto, že v případě ČR je míra reálné konvergence nejvyšší ze zemí bývalého Východního bloku, nelze ji považovat za komplikaci při zavádění eura (ct24.cz, 2018).

V zemích zavádějících novou měnu se ovšem mezi občany vyskytl průvodní negativní jev – tzv. **paradox vnímané inflace**. Zatímco skutečná inflace po zavedení eura se pohybovala kolem 0,3 % a byla z hlediska běžného spotřebitele téměř zanedbatelná, výzkumy veřejného mínění ukazovaly, že populace je přesvědčena o mnohem výraznějším zdražování na úrovni téměř 2 %. Daný jev se považuje především za psychologický fenomén a za důsledek reakce spotřebitelů na výraznou změnu v běžném ekonomickém platebním styku. Je navíc prokázáno, že občané mnohem výrazněji vnímají růst cen u předmětů denní potřeby, který byl relativně vyšší. Lze také předpokládat, že spotřebitelé porovnávali ceny v eurech s těmi původními poněkud nepřesně a nezohledňovali při takovýchto srovnáních fakt, že v době zrušení starých měn na původní ceny přestala působit inflace, která ovšem během let měnila ceny nové, uváděné v eurech. Euru rovněž nepomohlo obecně platné přibarvování minulosti v nostalgickém duchu a zároveň nechut ke všemu novému.

Paradox vnímané inflace ukazuje následující obrázek, který porovnává skutečnou a vnímanou inflaci ve státech, které se staly zakládajícími členy eurozóny. Bilanční statistika, použitá pro výpočet, je standardním nástrojem Evropské komise pro zkoumání vnímané inflace a vychází z číselného hodnocení tvrzení respondentů ohledně zvýšení či snížení cenové hladiny (Zavedenieura.cz, 2017).

Obr. č. 2: Srovnání vnímané a skutečné inflace

Zdroj: Zavedenieura.cz, 2017

2.3.2 Principy zavedení eura

Zásadní dokument v oblasti přijetí eura byl schválen roku 2005 a nazývá se **Institucionální zajištění zavedení eura v ČR (IZZE)**. Materiál byl vytvořen pro koordinaci kroků při zavádění společné měny s podnikatelským sektorem i se spotřebiteli a vymezuje zásadní principy, kterých je nutno se při zavádění nové měny držet (Brůžek, 2007):

- Přijetí nové měny nemá ohrozit **právní jistotu** ve státě, tudíž kvůli zavedení eura nedojde ke změně nebo zrušení smluv uzavřených dříve. Ve veškerých kontraktech se pouze přepočítá částka v korunách podle stanoveného kurzu na odpovídající částku v eurech. Okamžik přijetí eura nelze využít k vypovězení či porušení smluvních závazků, a to z žádné strany.
- Během zavádění nové měny je nutné, aby v rámci plynulosti ekonomiky existovalo přechodné období, v němž bude možné používat obě měny – korunu i euro (tzv. **duální oběh**). V této době budou postupně staré bankovky a mince stahovány z oběhu, bankomaty budou vydávat pouze nová platidla, stejně tak v obchodech se bude zákazníkům vracet v eurech bez ohledu na to, jakou měnu použili při placení. Standardní trvání tohoto období je v řádu jednoho nebo dvou měsíců, ale lze jej zkrátit až na dva či tři týdny.
- Před samotným zavedením eura je nutné stanovit **přepočítávací koeficient**. Tato pravomoc se nachází v kompetenci Rady Evropské unie. Od okamžiku stanovení se koruna stane pouze formální měnou, jejíž hodnota bude odvozena od eura.
- Jedním z nejpodstatnějších pravidel je **ochrana spotřebitele**. Je kladen obzvláštní důraz na to, aby přechod na novou měnu nepoškodil běžné občany. Veškeré přepočty cen se tedy musí řídit přepočítávacím koeficientem. Navíc veškeré nejasnosti musí být zaokrouhlovány ve prospěch spotřebitelů – daně směrem dolů, důchody směrem nahoru apod.
- Vzhledem ke zkušenostem z jiných zemí, kde byla při přechodu na novou měnu zaznamenána vysoká vnímaná inflace, panuje snaha **předcházení inflačním tlakům**. Skutečná inflace při přecházení na novou měnu se nepovažuje za nijak závažnou, půjde tedy především o snížení právě vnímané inflace. Toho lze

docílit prodloužením doby, během které budou obchody povinny uvádět obě ceny zboží v korunách i v eurech.

- Při zavedení nové měny je podstatná i **komunikace se spotřebiteli**, aby v populaci nedocházelo ke zkreslení informací a nepodloženě odmítavému postoji k nové měně. Součástí přechodu na euro tedy bude i komunikační kampaň, která má být zajištěna především Ministerstvem financí ČR.
- Završujícím principem je pak snaha dosáhnout přechodu na euro s co **nejnižšími náklady**.

2.3.3 Scénáře zavedení eura

V rámci zavedení společné měny se pracuje se dvěma scénáři, které se označují jako Madridský scénář a Scénář velkého třesku.

Pokud bychom se přiklonili k **Madridskému scénáři**, přijímání společné měny by mělo dvě základní fáze. Nejprve by se nová měna využívala pouze v bezhotovostním platebním styku a neměla by hmotnou podobu ve formě mincí a bankovek. Po tomto přechodném období, které by (alespoň podle minulých zkušeností) trvalo okolo tří let, se zavádí euro i v hotovostním platebním styku, zavádí se duální oběh obou měn a následně se původní měna stahuje z oběhu.

Ve **Scénáři velkého třesku** (Big Bang) se bezhotovostní i hotovostní platební styk zavádí naráz, euro má rovnou podobu hmotného platidla, ihned se zavádí duální oběh obou měn.

Zatímco první zmíněný scénář byl využíván v minulosti především u zemí, které se staly zakládajícími členy eurozóny, druhý scénář je typický pro země, které do eurozóny vstupují později, v době, kdy je již plně funkční. Důvodem je, že dříve bylo pro státy výhodnější kvůli zvýšené opatrnosti při zavádění nové měny využít Madridský scénář, jenž je sice nákladnější a časově náročnější, ale umožňuje lepší vypořádání s případnými nečekanými problémy, jichž se tehdy státy vstupující do projektu společné měny obávaly. Pro země, které euro přijímají v současné době, kdy je již eurozóna zavedeným pojmem, se stává hlavní prioritou minimalizace nákladů a co nejvyšší efektivnost přechodu na novou měnu, proto volí jednodušší druhý scénář (Brůžek, 2007).

2.3.4 Komentáře podnikatelů

Co se týká internetových zdrojů, nejvíce jsou názory podnikatelů na evropskou společnou měnu zmiňovány na severu Podnikatel.cz. Články zde uveřejněné navíc korespondují s dalšími podobnými (například z Hospodářských novin). Vyplývá z nich několik podstatných informací:

- Podnikatelé si z většiny přejí přijmout euro (podle různých výzkumů se uvádí údaj okolo tří čtvrtin). Především vyzdvihují výhody společné měny, jako je snadnější obchodování v rámci eurozóny, a tudíž následné zvýšení mezinárodního obchodu, vyhnutí se kurzovým rozdílům, a tím pádem přehlednější účetnictví a lepší plánování nákladů a výnosů.
- Zároveň si ovšem respondenti jsou vědomi i rizik, které souvisí s přijetím eura. Za jedno z podstatných považují zvýšenou inflaci při přijetí, již by pocítili především spotřebitelé. Obávají se rovněž ztráty vlastní monetární politiky, přesto by však uvítali přijetí eura v co nejbližším termínu.
- Spokojeni nejsou se současnou úrovní debaty o přijetí či nepřijetí eura, protože ta ztrácí ekonomický význam a stává se z ní hlavně politická otázka. Doufají, že v případě přijetí bude vše pečlivě naplánováno, aby nedocházelo k nesrovnalostem a chaosu.
- Postupem času dochází k proměně stanoviska a čím dál více podnikatelů se přiklání k opatrnému vyčkávání spíše než k okamžitému přijetí eura. Jde zřejmě o zrcadlení posunu, který je znát v celé české společnosti (Podnikatel.cz, 2018).

2.3.5 Modelové příklady

Na předcházejících stránkách byly popsány mnohé skutečnosti, které souvisí s přijetím či odkladem přijetí evropské společné měny, šlo ovšem především o teoretické vymezení, navíc by často kladen důraz spíše na makroekonomické ukazatele. V následujících odstavcích proto bude problematika zkoumána z hlediska samotných firem a rovněž bude doplněna modelovými příklady. Cílem je poukázat na daných příkladech na základní zákonitosti související s výše popsány jevy. Pro účely takovýchto studií bude v práci využita **fiktivní společnost Alfa, s. r. o., která se zabývá výrobou a prodejem autorádií**. Podniká především na území České republiky,

ale rozhodla se rozšířit svoji výrobu a prodej i do sousedního Německa, kam jednak vyváží část své produkce a jednak tam vybudovala sekundární výrobní závod.

Některé skutečnosti popsané výše podnik jakožto mikroekonomický subjekt nezasáhnou či bude jejich dopad minimální. Další skutečností je téměř nemožné číselně vyčíslit a modelové příklady se na nich tedy uvést v podstatě nedají. Zde lze zmínit například zlepšení postavení české ekonomiky na světových trzích, u něhož není pravděpodobnost, že kvantifikovatelným způsobem zasáhne zrovna naši firmu, příliš vysoká. Společnost Alfa, s. r. o. se zřejmě rovněž nebude ve svém podnikání zabývat otázkou suverenity České republiky. Je jisté možné, že firma se může dotknout určitý asymetrický šok, který může negativně zasáhnout trh s automobily. Alfa, s. r. o. by jej pocítila rovněž, neboť její výrobky tvoří s automobily komplement. Vznik takového šoku se ovšem obtížně předvídá a ještě hůře kvantifikuje.

Rovněž lze upozornit na rozdílný dopad určitého jevu na úrovni makro- a mikroekonomie. Zatímco ztráta **suverénní měnové politiky** bývá z hlediska celého státu vnímána záporně (její negativní dopady byly popsány výše), z hlediska firem lze najít i pozitivní důsledek. Je totiž pravděpodobné, že by podniky přivítaly vyšší stabilitu v podnikatelském prostředí, kdy by nemohlo znovu dojít k umělému posouvání směnného kurzu koruny a eura. Přestože mohou devalvace koruny krátkodobě podpořit exportující společnosti, v dlouhém období se tento aspekt může stát naopak nevýhodou, neboť takovéto změkčení podnikatelského prostředí znamená postupné zhoršování konkurenceschopnosti. Firma Alfa s. r. o. by patrně pod vlivem proběhnuvších intervencí zvýšila export autorádií na německý trh na úkor toho českého. Naopak po skončení intervencí by se více zaměřila na domácí trh a export do zahraničí by utlumila.

Co se týká cenové transparentnosti při zavádění eura, pro firmy jde o dvojsečný meč, jehož účinek závisí na pozici společnosti v daném obchodním vztahu. Pokud bude společnost Alfa, s. r. o. vystupovat jako prodejce zboží, bude pro ni povinnost měnit ceny podle daného koeficientu a zobrazovat po určité období duální ceny dodatečným transakčním nákladem. Pokud bude ovšem nakupovat vstupy pro výrobu autorádií ze zahraničí, bude pro ni cenová transparentnost přínosná, neboť bez propočítávání bude moci porovnat ceny vstupů v obou státech. **Vzhledem k tomu, že dodatečné náklady**

ze změny cen jsou pouze dočasné a platí pouze při přecházení na novou měnu, celkový efekt pro podnik bude kladný.

Naopak poměrně dobře kvantifikovatelný efekt bude na firmy mít existence kurzových rozdílů, které vyplývají z existence volně fluktuujících směnných kurzů. Nabývat mohou buď podoby kurzových zisků, nebo kurzových ztrát. Dnes, v době bezhotovostních transakcí a online bankovníctví, došlo sice ke zkrácení času spojeného s prováděním směnných transakcí, následující příklad ovšem ukáže, že samotné náklady vyplývající z existence měnících se směnných kurzů mohou vymizet pouze přijetím eura (či fixací kurzu koruny vůči euru). Pro zjednodušení uvažujeme nulové všechny ostatní náklady (instituce provádějící směnu si neúčtují žádné poplatky apod.).

Následují tři modelové příklady, na nichž bude ukázán základní princip, jakým kurzové rozdíly ovlivňují chování firem. První příklad se zabývá situací, kdy firma Alfa, s. r. o. získá zakázku na prodej 1 000 autorádií v Německu. Každé rádio je oceněno na tisíc korun, celková hodnota transakce tedy 1 milion korun. V okamžiku sjednání smlouvy je platný směnný kurz 25 Kč/€, podle něhož se obě společnosti řídí, prodejní cena tedy bude 40 000 eur. Následující tabulka pak znázorňuje tři možné situace. V prvním případě zůstane směnný kurz po celou dobu stejný, firma prodá autorádia za 40 000 € a následně tuto částku smění za milion korun, celkový kurzový rozdíl je nulový.

Ve druhém případě ovšem v období prodeje zboží dojde k oslabení koruny vůči euru a vznikne nový směnný kurz 28 Kč/€. Vzhledem k tomu, že cena byla dohodnuta předem, obchod proběhne stejně jako v předchozím případě a firma Alfa, s. r. o. i nyní získá částku 40 000 €. Při stávajícím kurzu je ovšem může směnit za 1 120 000 Kč a vykázat tak kurzový zisk ve výši 120 000 Kč. V třetím případě ovšem dojde k posílení koruny vůči euru při novém kurzu 23 Kč/€. Nyní si firma utržených 40 000 € smění pouze za 920 000 Kč a vykáže kurzovou ztrátu -80 000 Kč. Z uvedeného je zřejmé, že **pro exportéry je výhodné oslabování domácí měny, posilování měny jejich prodeje v zahraničí znevýhodňuje.**

Tabulka č. 1: Prodej zboží v Německu

	Situace A	Situace B	Situace C
Původní kurz	25 Kč/€	25 Kč/€	25 Kč/€
Nový kurz	25 Kč/€	28 Kč/€	23 Kč/€
Prodejní cena	40 000 €	40 000 €	40 000 €
Tržby v korunách	1 000 000 Kč	1 120 000 Kč	920 000 Kč
Kurzový rozdíl	0 Kč	+ 120 000 Kč	- 80 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

V dalším příkladu vystupuje firma Alfa, s. r. o. jako poptávající subjekt, neboť v Německu nakupuje vstupy potřebné pro výrobu autorádií. Jejich celková hodnota byla vyčíslena na 20 000 €, což při původním kurzu 25 Kč/€ odpovídá 500 000 Kč. V první situaci tomu tak i zůstane, podnik tedy smění zmíněnou částku v korunách za ekvivalent v eurech, transakce proběhne a žádné kurzové rozdíly nevzniknou.

Ve druhém případě dojde podobně jako v předchozím příkladu k oslabení koruny vůči euru na 28 Kč/€. Aby nyní naše firma mohla uhradit celou částku, musí celkem směnít 560 000 Kč. Přebývajících hodnota je pro ni nákladem, a tudíž kurzovou ztrátou. Ve třetím případě naopak koruna posílí na 23 Kč/€ a podniku díky tomu stačí na zaplacení transakce nižší částka v korunách, jde jen o 460 000 Kč. Zde je nepoužitých 40 000 Kč pro firmu Alfa, s. r. o. kurzovým ziskem. **Pro importéry je tedy výhodné posilování domácí měny, oslabování je poškozující.**

Tabulka č. 2: Nákup vstupů v Německu

	Situace A	Situace B	Situace C
Původní kurz	25 Kč/€	25 Kč/€	25 Kč/€
Nový kurz	25 Kč/€	28 Kč/€	23 Kč/€
Nákupní cena	20 000 €	20 000 €	20 000 €
Směněná částka	500 000 Kč	560 000 Kč	460 000 Kč
Kurzový rozdíl	0	- 60 000 Kč	+ 40 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Ve třetím modelovém příkladě se zaměříme na platy ve výrobních závodech v ČR a v Německu. Původní situace je stanovena následovně: směnný kurz je na úrovni 25 Kč/€, mzdy českých pracovníků jsou 25 000 Kč, mzdy těch německých jsou vzhledem ke stejné náplni práce vyčísleny na adekvátních 1 000 €. V této situaci firma nevykazuje žádný kurzový zisk ani ztrátu.

Ve druhém případě ovšem dojde k oslabení koruny na 28 Kč/€. Alfa, s. r. o. musí nyní při zachování stejné úrovně mezd směnít 28 000 Kč, aby získala ekvivalent německé mzdy, a vykáže tedy kurzový rozdíl ve výši -3 000 Kč na pracovníka. Ve třetím případě pak nastane naopak posílení koruny na 23 Kč/€, co firmě vytváří kurzový zisk ve výši 2 000 Kč na pracovníka, neboť na získání 1 000 € nyní potřebuje pouze 23 000 Kč. **Pro zaměstnavatele, který vyplácí pracovníky v zahraničí, je tedy výhodnější posilování domácí měny, oslabování ho naopak poškozuje.**

Lze ovšem upozornit, že v takto jednoduchém příkladu (abstrahujeme zde například od rozdílných cenových hladin) by mohlo dojít ke vzrůstu nespokojenosti pracovníků. Ve druhém případě by si čeští zaměstnanci mohli spočítat, že ocenění německého pracovníka je ekvivalentně vyšší než jejich, a mohli by požadovat zvýšení mezd na odpovídající úroveň 28 000 Kč. Stejně tak by ve třetím případě mohli němečtí pracovníci požadovat navýšení mezd o částku ekvivalentní kurzovému rozdílu (o asi 87 eur). Pro podnik by tedy v tomto příkladu znamenala existence kurzových rozdílů hned dvojnásobný problém.

Tabulka č. 3: Platy pracovníků

	Situace A	Situace B	Situace C
Původní kurz	25 Kč/€	25 Kč/€	25 Kč/€
Nový kurz	25 Kč/€	28 Kč/€	23 Kč/€
Platy v ČR	25 000 Kč	25 000 Kč	25 000 Kč
Platy v Německu	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Ekvivalent platu	25 000 Kč	28 000 Kč	23 000 Kč
Kurzový rozdíl	0 Kč	- 3 000 Kč	+2 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

3 Zavedení eura – Slovenská republika

3.1 Právní aspekty zavádění eura

Vzhledem k podobnosti české a slovenské ekonomiky způsobené především shodnou historií skrz značnou část 20. století je v této práci uveden popis zavádění eura na Slovensku. Je zajímavé, že obě republiky bývalého Československa vstoupily do EU ve stejný den (1. května 2004), obě se zavázaly ke shodným cílům ohledně přijetí společné evropské měny, v obou docházelo ke schvalování podobných dokumentů, které měly zavedení eura upravovat, a přesto je Slovensko zemí, která letošního roku používá euro již deset let, zatímco Česká republika jeho přijetí stále odkládá na neurčito.

Příprava na zavedení eura na Slovensku probíhala ještě před samotným vstupem do EU, tzn. již od roku 2003, kdy došlo ke schválení **Strategie pro přijetí eura v SR**. Tento dokument byl následně v dalších letech konkretizován a aktualizován. Roku 2005 se slovenská koruna zúčastnila Mechanismu směnných kurzů se stanovenou hodnotou kurzu na úrovni 38,455 slovenských korun za euro a standardním flukтуаčním pásmem $\pm 15\%$. Roku 2007 ovšem došlo po vzájemné dohodě Slovenska a centrálních bank zemí eurozóny k revalvování kurzu – slovenská koruna byla vůči euru zhodnocena na 35,4424 korun za euro. Téhož roku byl schválen vládou Zákon č. 659/2007 o zavedení měny euro ve Slovenské republice.

Roku 2008 bylo definitivně potvrzeno datum pro přijetí Slovenska do eurozóny na 1. 1. 2009 vzhledem k plnění veškerých podmínek konvergenčních kritérií. V rámci příprav byl stanoven i konečný kurz koruny vůči euru v hodnotě 30,126. Do konce roku pak probíhaly přípravy na zavádění nového platidla, především tisk a distribuování nových eurových bankovek a mincí do bank a obchodů, dále například změna nastavení bankomatů. Od konce srpna 2008 až do konce roku 2009 musely obchody povinně zobrazovat duálně obě ceny v korunách i eurech (doporučeně ovšem až do června 2010).

Slovensko dalo při zavedení eura přednost tzv. Scénáři velkého třesku, kdy je euro používáno ve stejném okamžiku k hotovostním i bezhotovostním platbám, z důvodů popsaných výše. Od 1. 1. 2009 se slovenská koruna stala pouze odvozenou měnovou jednotkou. Následně se v první polovině ledna stahovaly z oběhu mince a bankovky původní slovenské měny, aby byly následně pod dohledem zničeny v Národní bance Slovenska. I poté ovšem bylo možné nechat si nepoužívaná platidla v komerčních

bankách vyměnit za eurové ekvivalenty (dnes je možná již jen časově neomezená možnost výměny přímo v Národní bance Slovenska).

Při zavedení eura na Slovensku platila totožná pravidla, která jsou uvedena výše pro případné přistoupení České republiky k evropské společné měně. **Z právního hlediska byl nejpodstatnějším výše zmíněný zákon, označovaný rovněž jako Generální zákon, samotné zavádění eura bylo dále konkretizováno vyhláškami Ministerstva financí Slovenské republiky, Národní banky Slovenska a dalších ministerstev.** Nadřazenými předpisy pro tyto právní předpisy byla nařízení Rady EU. Součástí přípravné fáze se rovněž stala téměř rok trvající informační kampaň, která měla za cíl blíže seznámit veřejnost s novou měnou a uvést na pravou míru dezinformace či neznalost populace (ecb.europa.eu, 2019; nbs.sk, 2019).

3.2 Hodnocení eura

Podle hodnocení ekonomických analytiků bylo přijetí eura pro Slovensko výhodné jak pro tamní firmy, jimž dále ulehčilo obchodování s členskými státy eurozóny, tak pro samotné slovenské občany, jimž pomohlo při cestování mimo svoji zemi. Podle mnohých lze nalézt i příspěvek k ekonomickému růstu státu. Došlo k dalšímu potvrzení teoretického modelu, kdy zavedení evropské společné měny vedlo k odbourání transakčních nákladů souvisejících se směnou slovenských korun za eura, rovněž došlo k eliminaci kurzových ztrát a nestability s nimi související, lze vysledovat i vyšší zájem o investování ze strany zahraničních subjektů (eurozpravy.cz, 2018).

Jako hlavní nevýhoda je označována ztráta vlastní měnové politiky, což bylo rizikem především v době ekonomické krize – v roce 2009 došlo k nejvyššímu propadu o 5 %, ten byl ovšem již dalším rokem vystřídán růstem přes 4 % (www.businessinfo.cz, 2016).

Euro je kladně hodnoceno i slovenskou veřejností, kdy spokojenost s přijetím nové měny vyjadřuje nadpoloviční většina občanů (podle průzkumů jde o čísla v rozmezí 60-70 %). Podle Igora Baráta, bývalého zplnomocněnce pro přijetí eura na Slovensku, přispěla evropská měna ke zvýšení hospodářského růstu země o několik desetín procenta ročně (nejlepší odhady se pohybují v rámci 0,2-0,5 %). Za velice cenný přínos považuje rovněž stabilizaci ekonomického prostředí a odstranění kurzových rizik. Zároveň nebylo zavedení nové měny provázeno žádnými negativními jevy, jako je

například zvýšení inflace (po zavedení eura činila pouze 0,9 %, došlo dokonce ke snížení vůči předchozím letům, což lze ovšem přičítat i probíhající ekonomické krizi, během nichž obecně nebývají inflační tlaky příliš silné). Lze předpokládat, že jedním z důvodů, které zavedení eura na Slovensku podpořily, je i velmi bouřlivé období 90. let, po němž se občané o to více toužili zúčastnit stabilního evropského projektu se vším všudy.

Podle Baráta bylo velice výhodné, že téma přijetí eura na Slovensku rezonovalo bez emocí a politických tlaků či dezinterpretací, především proto, že se jím zabývala hlavně tamní centrální banka a nikoliv primárně politické strany (byznys.ihned.cz, 2017).

3.3 Srovnání České republiky a Slovenska

Srovnání ekonomik s eurem a bez eura a následné zkoumání, zda má euro nějaký vliv na danou zemi, je téměř nemožné. Komplikací je jednak malé stáří evropské společné měny, kdy je období dvaceti ještě příliš krátké na skutečně dlouhodobé pozorování. Mnohem větším problémem je ovšem existence značného množství dalších faktorů, které mohou mít na ekonomiku výraznější vliv nebo mohou na státy působit různě. Ani rozsáhlé studie se neodvažují vyslovit jednoznačný názor na prospěšnost eura. Jako příklad lze uvést studii Ministerstva financí ČR, která se zabývá mnoha aspekty přijetí společné měny, ale nedochází k jistému stanovisku, pouze se přiklání k určité možnosti (Zavedenieura.cz, 2017).

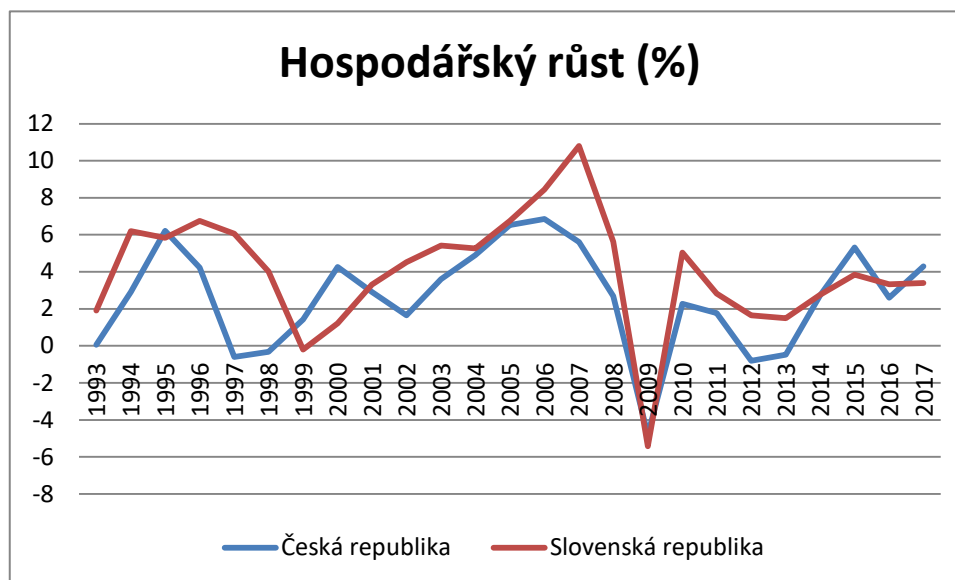
V rámci této bakalářské práce budou zkoumány ekonomiky České a Slovenské republiky od roku 1993. Dané státy byly vybrány především kvůli společné historii a z ní vyplývající podobnosti ekonomik obou zemí. Zvláštní důraz bude kladen na rozdílný vývoj v posledním desetiletí, kdy Slovenská republika euro přijala, zatímco náš stát nikoliv. Pro výzkum budou využita veřejně dostupná data z webových stránek Světové banky, která na nich dává k dispozici ekonomické ukazatele shromážděné již od začátku 60. let 20. století (data.worldbank.org, 2019). Komentáře pochází ze všeobecně známých skutečností a jsou podpořeny publikací o vývoji české ekonomiky (Židek, 2006).

Velká část 90. let byla v obou zemích ve znamení privatizace a transformace ekonomiky zaváděním tržních mechanismů. V porovnání se zbytkem východní a střední Evropy prošly obě země tímto obdobím relativně nepoškozené, nedocházelo u nich

k výraznému růstu inflace či nezaměstnanosti, jak bylo v těchto časech u přeměňujících se ekonomik poměrně obvyklé. U obou států sice rostlo zadlužení, stále šlo ovšem o dobrou situaci vzhledem k mnoha dalším státům bývalého Východního bloku. Obě země si ovšem prošly malou hospodářskou krizí – Česká republika v letech 1996-1997, Slovensko v roce 1999.

V následných letech státy opět navázaly na ekonomický růst (především díky vývozu do států EU), který byl umocněn vstupem do Evropské unie roku 2004. Vyšší hodnoty zde vykazovalo Slovensko, jehož HDP vzrostlo roku 2008 o více než 10 %, zatímco ČR již vykazovala klesající hodnoty růstu. Krize zasáhla roku 2009 obě země poklesem HDP o více než 5 % téměř shodně tvrdě, Slovensku se z ní ovšem podařilo vzpamatovat rychleji než ČR, již pomohly až intervence ČNB roku 2013. V posledních letech pak obě země vykazují ekonomický růst mezi 2-6 % HDP, s menšími výkyvy u Slovenska. Zatímco náš soused se s krizí vyrovnal poměrně rychle, v České republice se po dvou letech ekonomického růstu objevila další stagnace a recese, již se podařilo zažehnat až v letech 2014-2015.

Graf č. 1: Hospodářský růst - ČR a SR

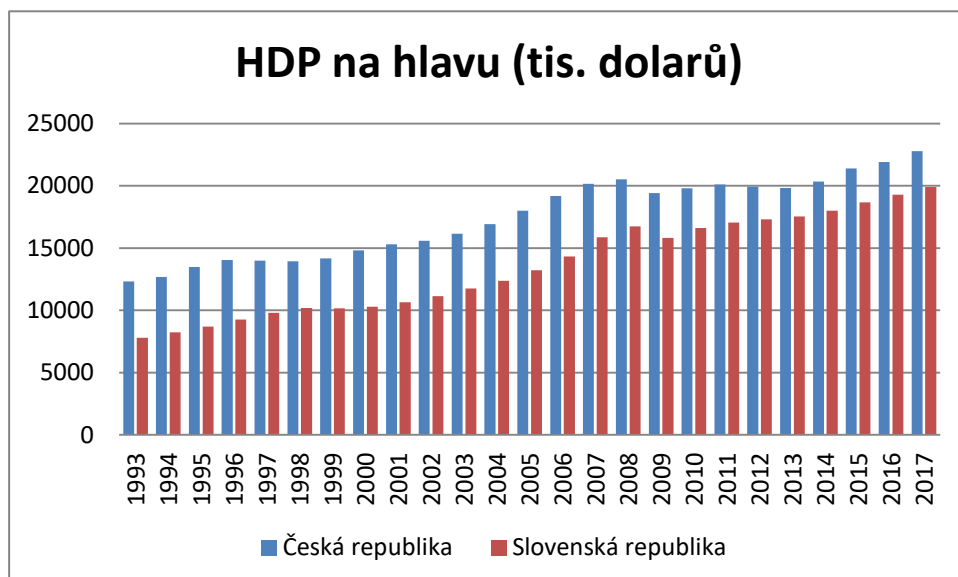
Zdroj: vlastní zpracování podle data.worldbank.org, 2019

Druhý použitý graf zobrazuje úroveň HDP v obou zemích přepočtenou na jednoho obyvatele a znázorněnou v tisících amerických dolarů. Z dat lze vyčíst, že úroveň HDP je v tuzemsku vyšší než na Slovensku, z výšky sloupců lze zaznamenat i existence ekonomických krizí na konci devadesátých let a především v roce 2009. Pro účely této

práce je ale podstatné, že rozdíl v úrovni HDP na hlavu se na Slovensku začal více přibližovat k hodnotám české ekonomiky po roce 2009, kdy náš východní soused přijal evropskou společnou měnu. Mezi těmito dvěma jevy lze očekávat určitou souvislost.

Je samozřejmě diskutabilní, nakolik lze tuto situaci přiřknout přímo zavedení eura, ale lze předpokládat, že jistý vztah zde existuje. Díky přítomnosti evropské měny může být Slovensko pro investory více přitažlivou destinací než Česká republika a euro může být tím pomyslným jazýčkem na vahách, který rozhodne ve prospěch slovenské ekonomiky. Znovu je ovšem nutné zdůraznit, že dat a zkoumaných let není zdaleka tolik, aby mohly být prozatím viděné skutečnosti považovány za absolutně platné závěry.

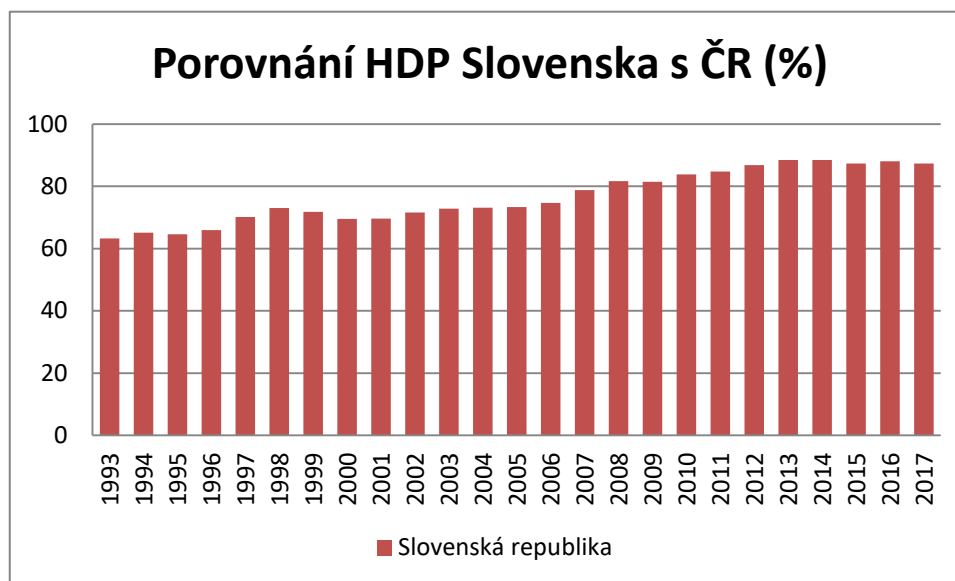
Graf č. 2: HDP na hlavu - ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování podle data.worldbank.org, 2019

Z dat prezentovaných ve druhém grafu vychází i ten následující, který ukazuje procentní výši slovenského HDP, pokud je české HDP za daný rok určeno jako 100 %. Potvrzuje se zde, co bylo již zmíněno, a sice že v průběhu let se slovenská ekonomika přibližuje k té naší (z 63 % v roce 1993 na současných 87 %). Rovněž je i zde pozorovatelná situace, kdy procentní růst začíná po roce 2009, otázkou ovšem je, nakolik jde o vývoj způsobený přijetím eura a nakolik jen o přirozené pokračování z předchozích let.

Graf č. 3: Porovnání úrovně slovenského HDP vůči českému

Zdroj: vlastní zpracování podle data.worldbank.org, 2019

V rámci bakalářské práce je nutno zdůraznit, že předchozí grafy pracují s makroekonomickým ukazatelem HDP. Podle ekonomické teorie je ovšem makroekonomický agregátní trh tvořen souhrnem mikroekonomických dílčích trhů, a lze tedy očekávat, že situace firem v českém i slovenském podnikatelském prostředí s hodnotou HDP v tom kterém roce výrazně koresponduje.

4 Aplikace teoretických poznatků na konkrétní české firmy

4.1 Použitá metodika

V následující části se tato bakalářská práce bude zabývat zkoumáním praktických dopadů nepřijetí eura v České republice na příkladech největších českých podniků. Pro následnou analýzu budou využita data volně dostupná na oficiálních internetových zdrojích, konkrétně na portálu Justice.cz, kde lze nalézt výroční zprávy, jež zde mají povinnost velké ekonomické podniky zveřejňovat. Ukazatelem, který bude pro zkoumání využit, bude existence kurzového rizika, respektive výše kurzových zisků či ztrát, kterých společnosti dosahují v důsledku existence fluktuujících směnných kurzů. Zmíněnou veličinu lze nalézt ve výkazech zisků a ztrát daných společností, popřípadě ji firmy samy vyčleňují jakožto speciální ukazatel. Klíčem pro identifikaci firem, jichž se bude následující analýza týkat, je seznam největších českých společností podle zisku před zdaněním, u nichž lze očekávat rovněž nejvyšší objem exportované produkce, podle žebříčku z loňského roku, který byl prezentovaný na serveru Aktuálně.cz a jehož složení koresponduje i s dalšími internetovými zdroji, například se serverem EuroZprávy.cz (Aktuálně.cz, 2018; EuroZprávy.cz, 2018).

Nedostatky této analýzy spočívají především ve zkreslení, které je způsobeno zaměřením se na největší české podniky, pozitivním důsledkem ovšem naopak bude vyšší množství více relevantních dat než u malých či středních firem. Zkreslení lze očekávat i v rozdílném popisu kurzových rozdílů u jednotlivých společností (případné výchyly budou nastíněny u konkrétních podniků dále). Další nesrovnalosti s reálnými skutečnostmi mohou vyplývat z existence obchodu i mimo členskou země eurozóny, nepůjde ovšem o majoritní část vývozu, neboť podle dostupných informací jsme jednou ze zemí, které do EU, potažmo do eurozóny, vyvázejí nejvíce – uvádí se hodnota přes 80 % veškerého českého exportu (Aktuálně.cz, 2018).

V práci bude především nastíněna existence konkrétních kurzových zisků či ztrát, lze ovšem konstatovat, že i již samotná existence kurzového rizika je pro společnosti nevýhodná, protože se jedná o destabilizující prvek v podnikání. Již v předešlých částech práce byl zmíněn stabilizující vliv jednotné měny na podnikatelské prostředí díky eliminaci kurzových rozdílů.

4.2 Analýza kurzových rozdílů u konkrétních podniků

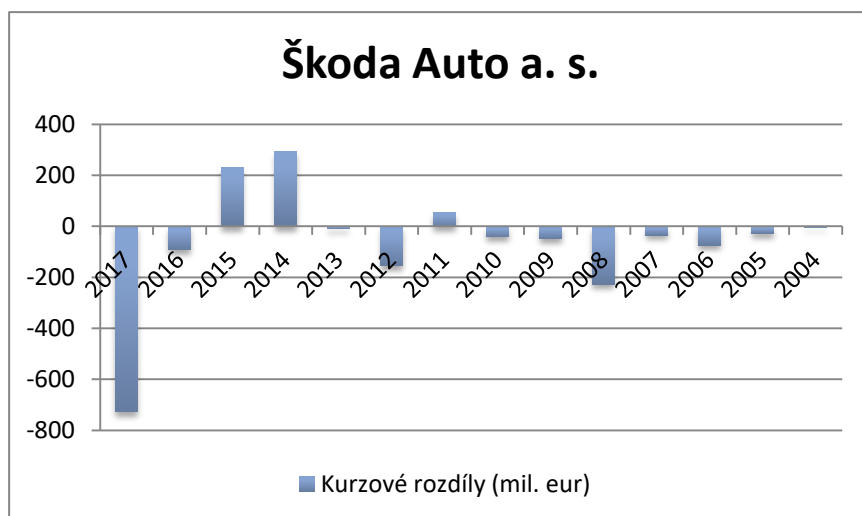
Kurzové rozdílů budou zkoumány formou horizontální analýzy, kdy budou seřazeny podle uplynulých let. Pokud bude možné díky existujícím záznamům, zpětné porovnávání výše kurzových rozdílů bude použito až do roku 2004.

Podle žebříčků je firmou s největším obratem i ziskem před zdaněním **Škoda Auto a. s.**, sídlící v Mladé Boleslavi. Podle oficiálních internetových stránek společnosti lze její historii vysledovat až do 19. století, k firmě Laurin a Klement, která se roku 1925 spojila s podnikem ŠKODA Plzeň. Z poslední doby je nutné zmínit především spojení se skupinou Volkswagen roku 1991, což v důsledku vedlo ke zkvalitnění výroby a využití nových technologií (ŠkodaAuto.cz, 2018).

Výše tržeb za rok 2017 se nachází na úrovni 400 miliard Kč, čímž pokořuje druhou firmu v pořadí o celých 100 %. Rovněž zisk před zdaněním dosahující téměř 40 miliard Kč je skoro dvojnásobný oproti následující společnosti, tedy ČEZu (Aktuálně.cz, 2018).

Zvláštností je zde především účtování v milionech eur, čímž se firma vymyká ze seznamu (další společnosti používají ve svých účetních závěrkách českou měnu). Důvodem je zde příslušnost k mezinárodní skupině Volkswagen se sídlem v Německu. Výše kurzových rozdílů je zde suverénně nejvyšší v porovnání s dalšími zástupci rozebranými níže, což je způsobeno především výší tržeb i zisku před zdaněním. Z grafu lze vyčíst kurzové zisky v letech, kdy probíhaly intervence ČNB. S tím koresponduje rovněž vzniklá vysoká kurzová ztráta z roku 2017, kdy byly začátkem dubna intervence zrušeny, a koruna začala vůči euru posilovat. Celková suma za sledované období činí kurzovou ztrátu ve výši 853 milionů eur.

Graf č. 4: Kurzové rozdíly - Škoda Auto, a. s.

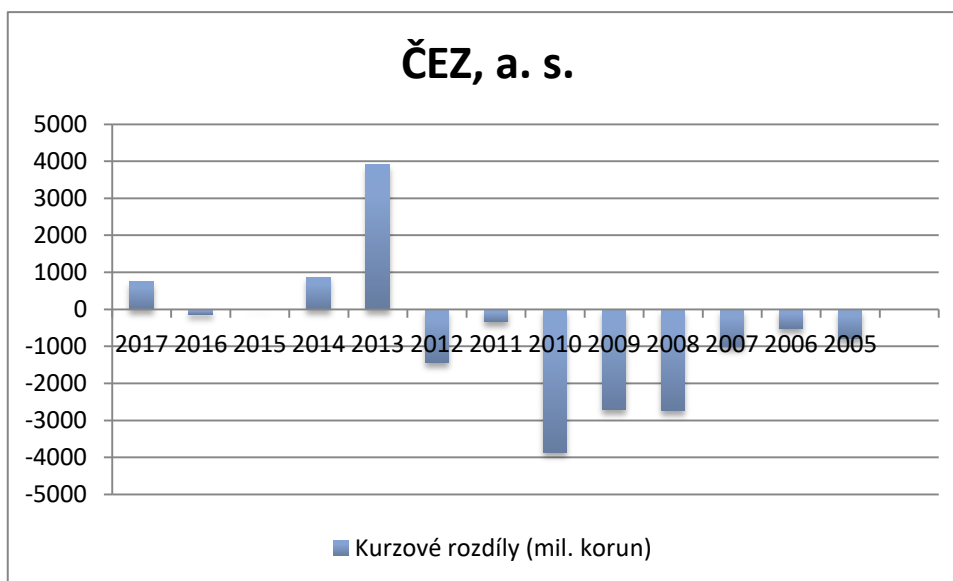

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Druhou nejúspěšnější českou firmou ohledně zisku před zdaněním (téměř 23 miliard korun) i tržeb (200 miliard korun) se stala společnost **ČEZ, a. s.**, součást skupiny ČEZ, která v současné době podniká nejen v ČR, ale i v dalších zemích střední a jihovýchodní Evropy. Z původní firmy založené v roce 1992 se rozrostla o mnoho dceřiných společností, které se rovněž zabývají činnostmi spojenými s produkcí a distribucí elektrické energie, popřípadě dalších energetických zdrojů (ČEZ.cz, 2016).

Na společnosti ČEZ se intervence projevují mnohem méně než na předešle zkoumaném ekonomickém subjektu, což může být dáno orientací spíše na oblast Evropy, kde se používají i jiná platidla než euro (firma podniká i v Turecku). Nejvyšší kurzové ztráty firma zaznamenala v letech 2008-2010, což lze vztáhnout k probíhající ekonomické krizi. Bohužel nebylo možné dohledat údaj z roku 2004 vzhledem k nízké úrovni tehdejších zveřejněných dokumentů. Celková suma zkoumaných rozdílů činí ztrátu ve výši 7 955 milionů korun.

Graf č. 5: Kurzové rozdíly - ČEZ, a. s.

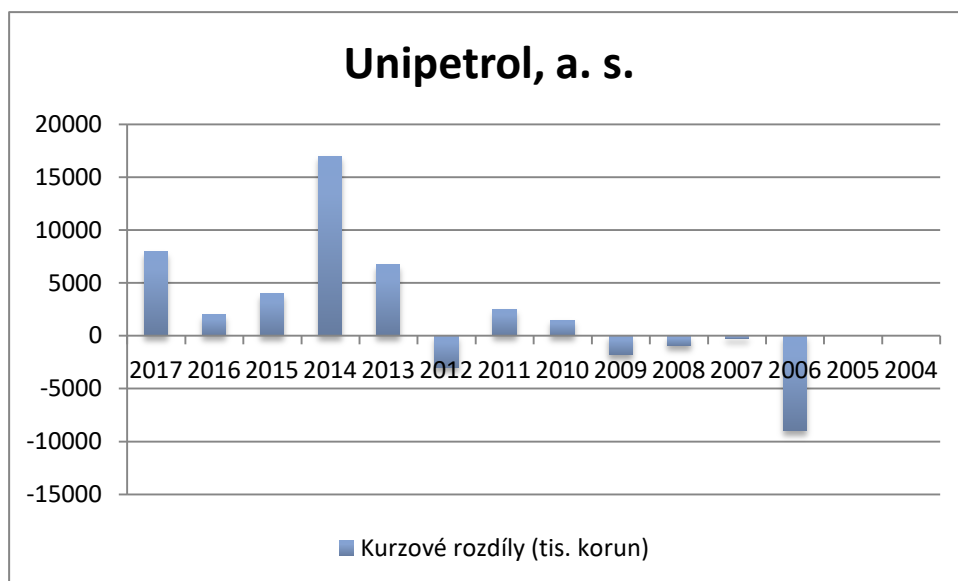

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Na třetím místě žebříčku se umístila se ziskem necelých 10 miliard korun firma **Unipetrol, a. s.**, založená roku 1995 během privatizování české ekonomiky spojením několika petrochemických firem do jednoho celku se státem jakožto majoritním vlastníkem (skutečná privatizace proběhla o deset let později, kdy byl státní podíl odprodán společnosti PKN ORLEN). Rovněž tento podnik pod sebou spojuje další dceřiné společnosti zabývající se petrochemickým průmyslem a přidruženými činnostmi. V současné době je ze sta procent vlastněna výše zmíněnou společností PKN ORLEN (Unipetrol.cz, 2018).

Během shromažďování dat ohledně kurzových rozdílů se zde vyskytl problém s jednotkami – do roku 2014 byly účetní výkazy zveřejňovány v tisících korun, od roku 2014 pak v milionech korun. Pro účely práce byly částky z pozdější doby převedeny rovněž na tisíce korun, což si ovšem logicky vyžádalo nepřesnost (čísla jsou vždy v celých tisících). Vzhledem k odlišné podobě dokumentů nebylo možné zjistit hodnoty z let 2004 a 2005. V tomto případě je obtížné nalézt v grafu určité statistické závislosti nebo korelace, snad jen lze poukázat na kladné kurzové rozdíly v letech intervencí ČNB, tento trend navíc pokračoval i v roce, kdy byly ukončeny. Celková suma kurzových zisků zde činí 26 918 tisíc korun.

Graf č. 6: Kurzové rozdíly - Unipetrol, a. s.

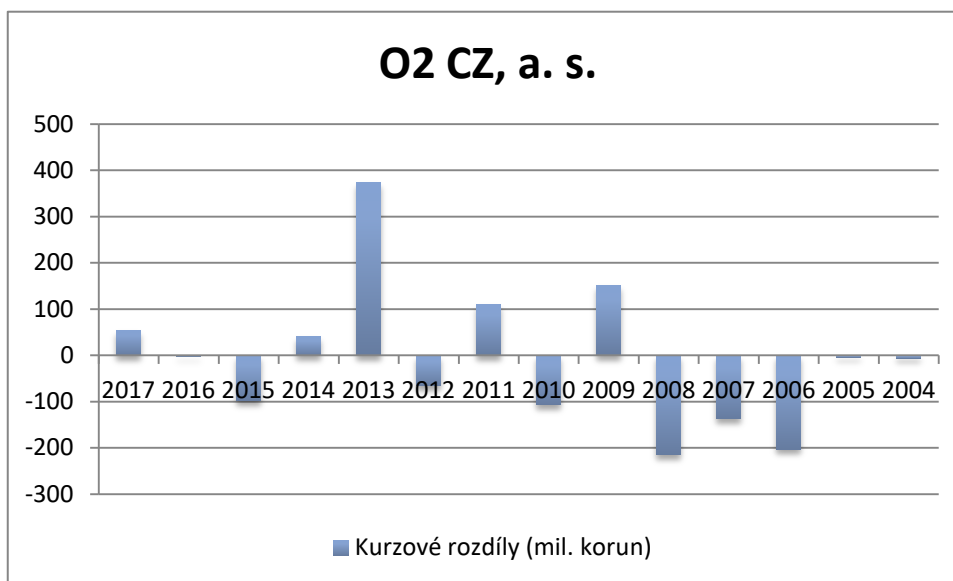

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Další firmou ze seznamu je společnost **O2 CZ, a. s.**, zabývající se telekomunikací a přidruženými službami. V ČR jde o největšího poskytovatele telekomunikačních služeb. Její vznik se datuje do roku 2006, kdy vznikla přejmenováním Českého Telecomu a jeho sloučením s firmou Eurotel Praha. V současné době spadá do investiční skupiny PPF Petra Kellnera (O2.cz, 2018).

Zajímavostí zde je, že v grafu jsou znázorněny i roky 2004 a 2005, kdy ještě společnost oficiálně neexistovala – jedná se o údaje původní firmy Český Telecom, vzhledem k celkové hodnotě kurzových rozdílů jsou však tyto údaje zanedbatelné. Z grafu lze dále vyčíst vyšší kurzové ztráty z let 2006-2008, jež by mohly souviset s vytvořením nového podniku a s tím souvisejícími vyššími obchody se zahraničím. Abnormálně vysoká hodnota kurzového zisku se nachází v roce 2013, což může být spojeno se začátkem intervencí ČNB. Celkový součet kurzových rozdílů zde je ovšem záporný ve výši -108 milionů korun.

Graf č. 7: Kurzové rozdíly - O2 CZ, a. s.

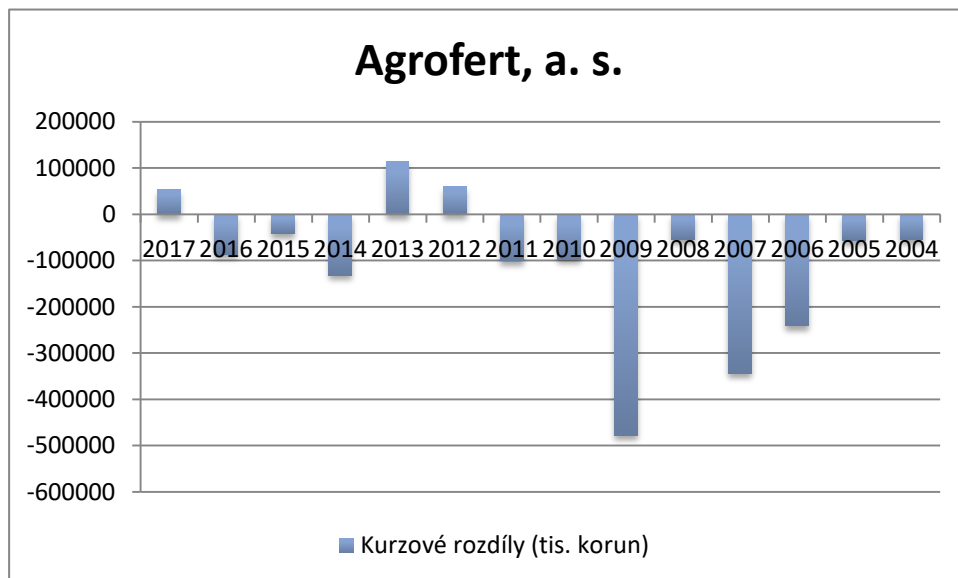
Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Další firmou ze seznamu je pátý **Agrofert, a. s.**, podnikající především v oblasti zemědělství a rostlinné a živočišné výroby. Společnost byla založena roku 1993 Ing. Andrejem Babišem a původně obchodovala s hnojivý, nyní pod ni spadá více než 250 dalších subjektů. Oficiálně byla společnost v dnešní podobě založena v roce 2000. V současné době již společnost není řízena Andrejem Babišem (ten ji přestal řídit roku 2014 a vlastnit roku 2017), protože roku 2017 byla převedena do dvou svěřeneckých fondů kvůli politické kariéře svého zakladatele a možnému střetu zájmů (Agrofert.cz, 2018).

Se získáním dat zde byly výrazné potíže, neboť účetní vykazování podniku je méně přehledné než v případě jiných firem, s jejichž údaji se v této práci setkáváme. Ani za jediný rok nebylo možné vyčíst z účetní závěrky přímo hodnoty kurzových rozdílů, kterými se firma samostatně nezabývá. Jediná informace, z níž bylo možno vyjít, se týkala toho, že kurzové zisky nebo ztráty činí hlavní část položky Ostatní finanční výnosy a Ostatní finanční náklady. Pro účely této práce tudíž nezbylo než využít právě tyto hodnoty, je ovšem nutné upozornit, že jejich vypovídací schopnost je proto dále snížena. Přesto lze vyzorovat určité trendy – jednak výrazné ztráty ve druhé polovině první dekády 21. století a následně uklidnění situace ve druhé dekádě, kdy jsou výkyvy obecně nižší a již se nejedná pouze o finanční ztráty. Lze předpokládat, že minimálně za výrazný pokles v roce 2009 je zodpovědná především tehdejší finanční krize. Přestože

tato data obsahují i další položky, i zde si můžeme alespoň přibližně vyčíslit celkovou sumu, která činí finanční náklady dosahující téměř 1,5 miliardy korun.

Graf č. 8: Kurzové rozdíly - Agrofert, a. s.

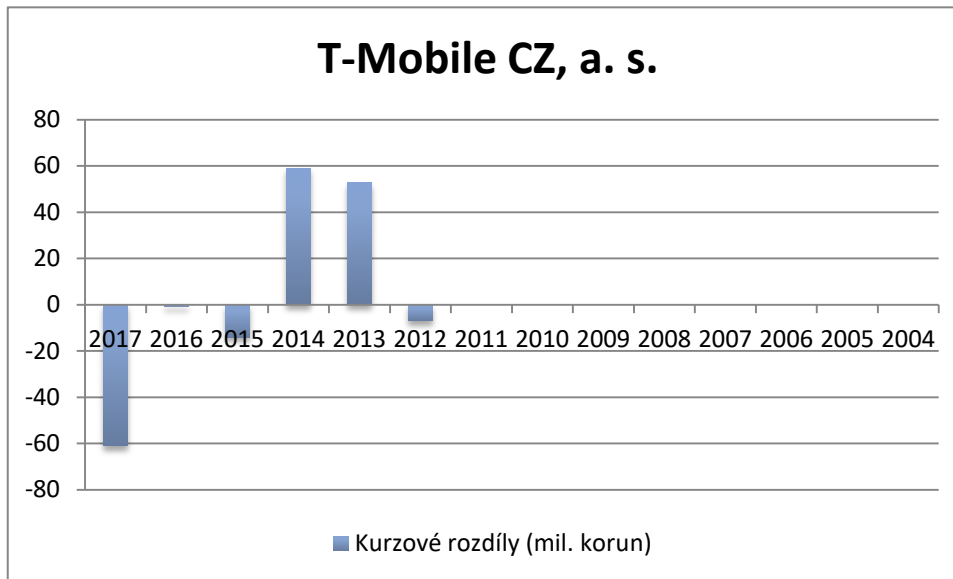

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Na šestém místě žebříčku figuruje **T-Mobile CZ, a. s.**, jehož původ lze vysledovat k německé poště, ze které se vyčlenil na přelomu 80. a 90. let minulého století. V ČR do sebe firma integrovala mobilní síť Paegas, i přes poangličtěný název jde stále o podnik, v němž vlastní nadpoloviční většinu akcií německá společnost Deutsche Telekom (Mobinfo.cz, 2018).

Data jsou zde bohužel neúplná a lze je vysledovat pouze do roku 2012, kdy firma změnila způsob vykazování. Celková suma kurzových rozdílů činí zisk ve výši 28 milionů korun.

Graf č. 9: Kurzové rozdíly - T-Mobile CZ, a. s.

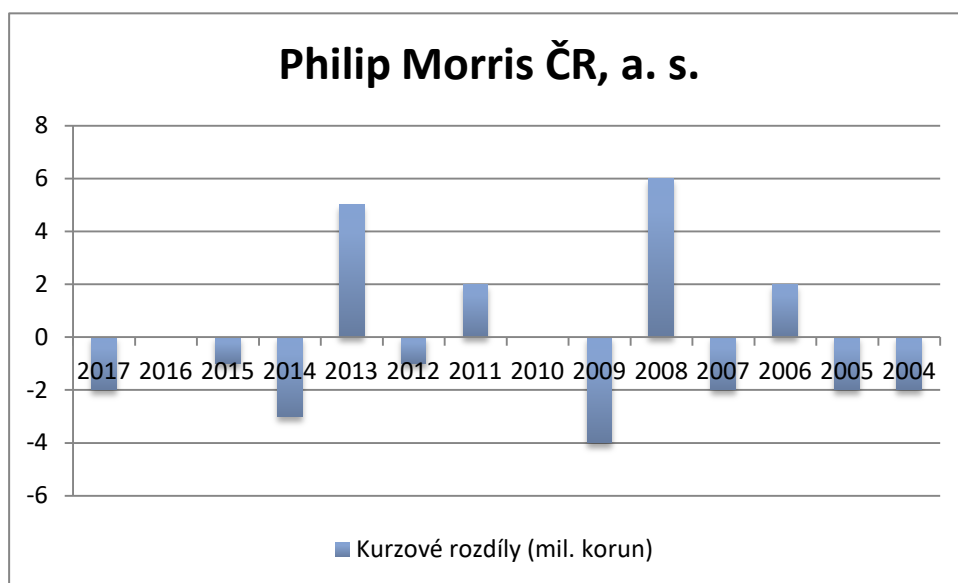

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Sedmé místo v žebříčku obsadil **Philip Morris ČR, a. s.**, přední firma v tuzemsku, co se týká kouření a kuřáckých výrobků. Je vlastníkem šesti tabákových značek, nejnámější z nich je Marlboro. V současné době se firma i kvůli několika kontroverzím, které se týkají především lobbování za zvyšování prodeje kuřáckých výrobků, prezentuje jakožto značka, která má vizi naučit kuřáky kouřit bez tabákového dýmu, pomocí moderních náhražek klasických cigaret (pmi.com, 2018).

Společnost vykazuje své účetnictví v milionech korun, čímž ovšem dochází k tomu, že položky kurzových rozdílů jsou zde uváděny v nízkých hodnotách pouhých několika milionů (nejvýše šesti v roce 2008). V datech je zde obtížné nalézt korelace a souvislosti, což je způsobeno i tím, že firma se prezentuje jakožto subjekt, který vyhotovuje své výrobky přímo v ČR. Celková suma kurzových rozdílů zde činí ztrátu ve výši 2 milionů korun.

Graf č. 10: Kurzové rozdíly - Philip Morris ČR, a. s.

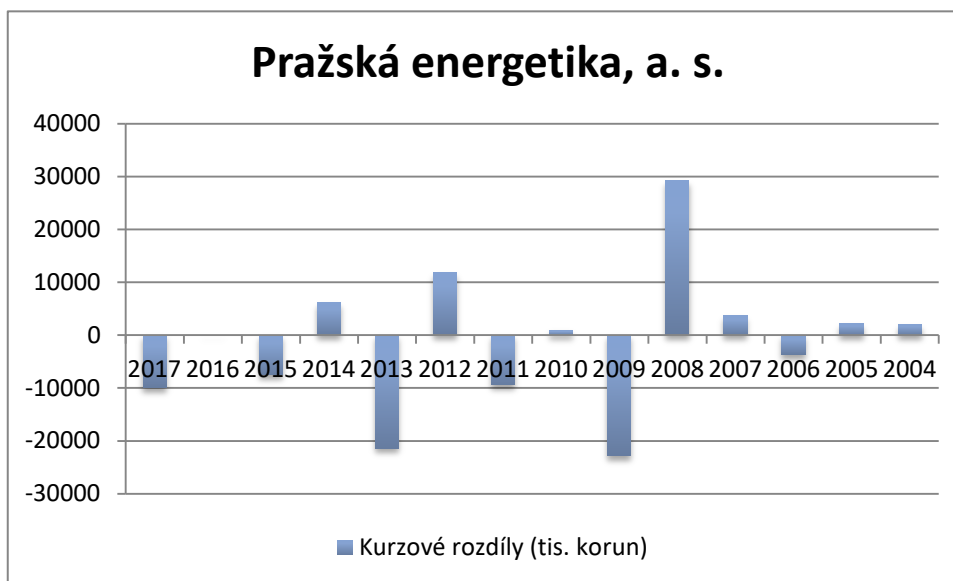
Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Na osmém místě seznamu lze nalézt společnost **Český aeroholding, a. s.** Listiny potřebné ke zkoumání kurzových rozdílů však nebylo v tomto případě možné dohledat, neboť společnost zanikla roku 2018 sloučením s firmou Letiště Praha, a. s. (cah.cz, 2019).

Podnik **Pražská energetika, a. s.**, který se nachází na deváté pozici žebříčku se ziskem přesahujícím 3,5 miliardy korun, na svých webových stránkách informuje, že jeho historie sahá až do 19. století, k založení Elektrických podniků Královského hlavního města Prahy. V současnosti vlastní rovněž několik dceřiných společností s podobným zaměřením – energetika a přidružené podnikání (pre.cz, 2018).

Z grafu je patrné, že až do roku 2007 nečinily kurzové rozdíly nijak výraznou položku, následně ale začalo docházet k výraznějším výkyvům, což lze zřejmě přičíst zčásti probíhajícím ekonomickým událostem (finanční krize, intervence ČNB), svůj vliv ovšem pravděpodobně mělo i zakládání dalších dceřiných společností. Celková suma zde činí kurzovou ztrátu téměř 18,5 milionu korun.

Graf č. 11: Kurzové rozdíly - Pražská energetika, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Česká telekomunikační infrastruktura, a. s. se nalézá na desátém místě žebříčku, rovněž se ziskem kolem 3,5 miliardy korun. Jde ve své podstatě o vlastníka telekomunikační sítě pokrývající celé území ČR, již následně poskytuje telefonním operátorům. V současné době se jedná o firmu, jež patří do podnikatelského portfolia Petra Kellnera. Vzhledem k tomu, že firma vznikla teprve roku 2015 odštěpením od O2 CZ, a. s., není možné provést analýzu kurzových rozdílů hlouběji do minulosti. Během let 2016 a 2017 vykázala firma kurzový zisk 130, respektive 12 milionů korun, celkem tedy 142 milionů korun (cetin.cz, 2018).

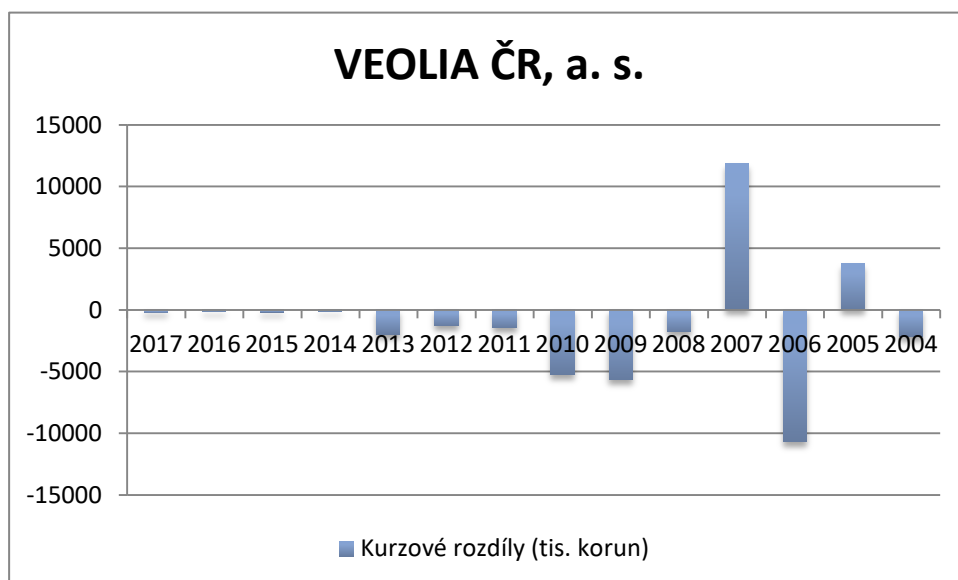
Společnost **NET4GAS, s. r. o.** z jedenáctého místa seznamu se zabývá přepravou zemního plynu vnitrostátně i mezinárodně. Její předchůdce byl založen již v 70. letech 20. století pod názvem Transgas. Po rozdělení Československa byla poměrně rozdělena i zmíněná společnost, následně byla její česká část roku 2001 privatizována do rukou firmy RWE Gas a roku 2010 byl název upraven do současné podoby. V současné době je podnik vlastněn společnostmi Allianz a Borealis. Ani v tomto případě ovšem nebylo možné provést hlubší zkoumání kurzových rozdílů, neboť firma je vykazuje až po vzniku Skupiny NET4GAS roku 2014, dříve zůstávalo jejich účtování skryté. Dostupné hodnoty z let 2014-2017 jsou evidovány v milionech korun a činí postupně 58, 32, 1 a

-100 milionů korun. Vysoká ztráta by mohla souviset s ukončením intervencí ČNB. Celková suma pak vychází na ztrátu 9 milionů korun (net4gas.cz, 2019).

Společnost **VEOLIA ČR, a. s.** z dvanáctého místa se zabývá především vodohospodářstvím a následně i dalšími přidruženými činnostmi (kromě divize Voda vykazuje ještě divize Energie a Odpady). Jde o součást francouzské skupiny Veolia, jejíž česká pobočka funguje od roku 1996. Postupným skupováním získala pod svou pravomoc několik českých vodohospodářských firem, které nyní tvoří součást jejího koncernu (Veolia.cz, 2018).

V účetních výkazech společnosti nebylo možné nalézt přesně vyčleněné kurzové zisky a ztráty, proto bylo nutné využít alespoň údaje obsažené v Ostatních finančních nákladech a Ostatních finančních výnosech (firma ostatně deklaruje, že kurzové rozdíly zde tvoří převážnou část). Zajímavé jsou zde výkyvy v letech 2006 a 2007, jde ovšem o ojedinělý jev. Následně lze vyzorovat kurzové ztráty, které by mohly souviset s probíhající hospodářskou krizí a následnou stagnací české ekonomiky. V posledních letech se pak kurzové rozdíly stávají marginální položkou. Jejich celková suma za sledované období pak činí asi -15 milionů korun.

Graf č. 12: Kurzové rozdíly - VEOLIA ČR, a. s.

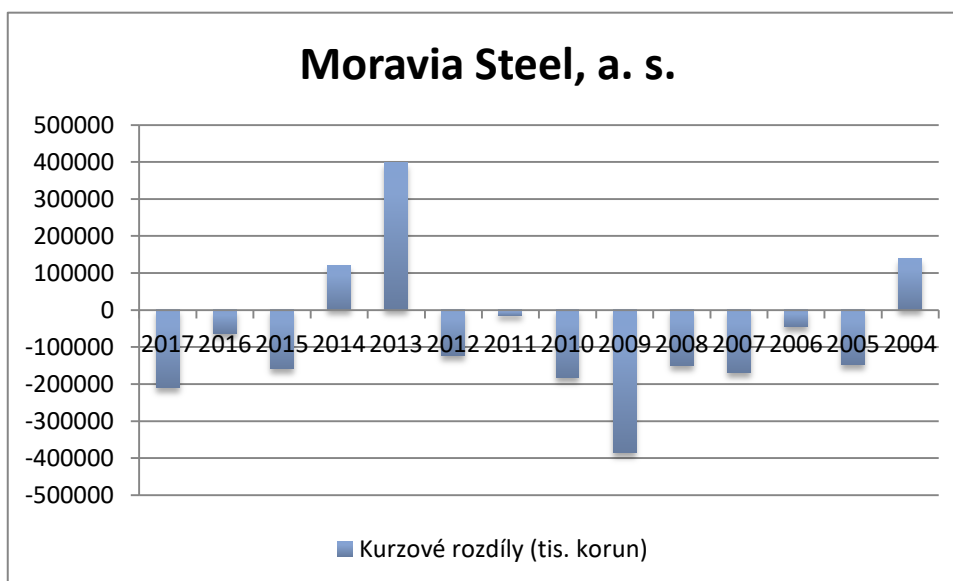
Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Podnik ze třináctého místa, **Moravia Steel, a. s.** neboli Třinecké železářny, se na svých stránkách chlubí dlouhou tradicí – jejich předchůdce byl založen již roku 1839. Ve své historii zmiňuje rovněž znárodnění roku 1946 a následnou privatizaci roku 1996 právě

do rukou společnosti Moravia Steel, která pod sebou dnes spojuje mnoho podobných firem zaměřených na těžký průmysl a metalurgii (trz.cz, 2019).

Zatímco některé předešlé společnosti kurzové rozdíly nevykazují, popřípadě je obtížné údaje dohledat, tato firma naopak danou položku účtuje velice přehledně. Rovněž v jejím případě lze zaznamenat vyšší kurzové ztráty v krizových letech 2009 a 2010, výrazný kurzový zisk v době zahájení intervencí ČNB i vyšší kurzovou ztrátu po jejich ukončení. Za sledované období činí kumulovaná kurzová ztráta téměř miliardu korun.

Graf č. 13: Kurzové rozdíly - Moravia Steel, a. s.

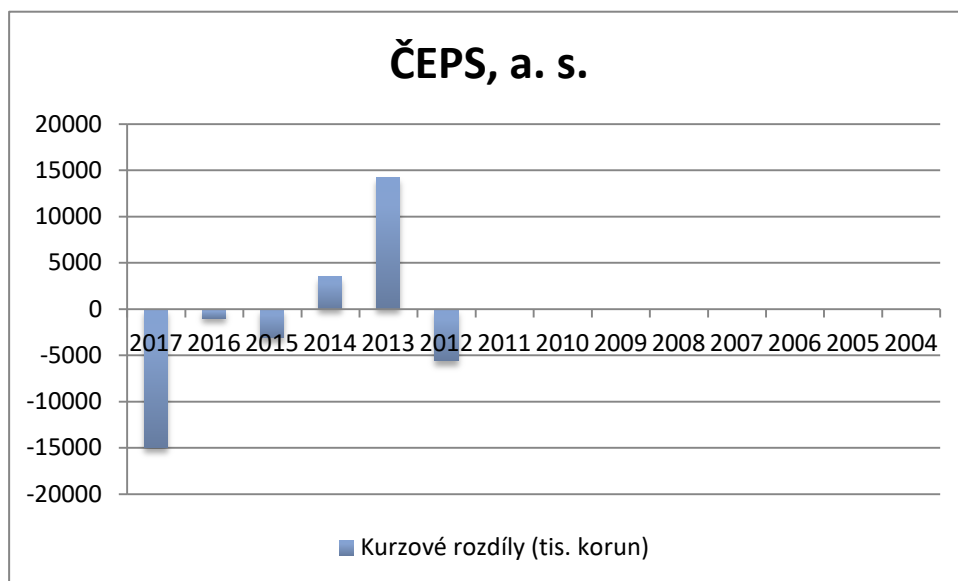

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

ČEPS, a. s., nacházející se na čtrnáctém místě seznamu, zajišťuje na našem území přenos elektrické energie a stará se o provoz zdejší přenosové soustavy. Založena byla roku 1998 z popudu společnosti ČEZ, z níž byla tehdy vyčleněna. V současné době je na českém trhu s distribucí elektřiny monopolem s výsadním postavením z důvodu existence jediné přenosové sítě na území státu. Rovněž spolupracuje s podobnými společnostmi v okolních státech a provádí aukce elektrické energie (ceps.cz, 2014).

V případě společnosti ČEPS bohužel nebylo možné dohledat ve výkazech údaje z let předcházejících roku 2012. Ovšem i na několika zaznamenaných rocích můžeme vypořádat vyšší kurzové zisky díky intervencím roku 2013 a naopak silnou kurzovou ztrátu z posledního zkoumaného roku, kdy došlo k jejich ukončení. Celková suma zkoumaných kurzových rozdílů pak činí -7 milionů korun.

Graf č. 14: Kurzové rozdíly - ČEPS, a. s.

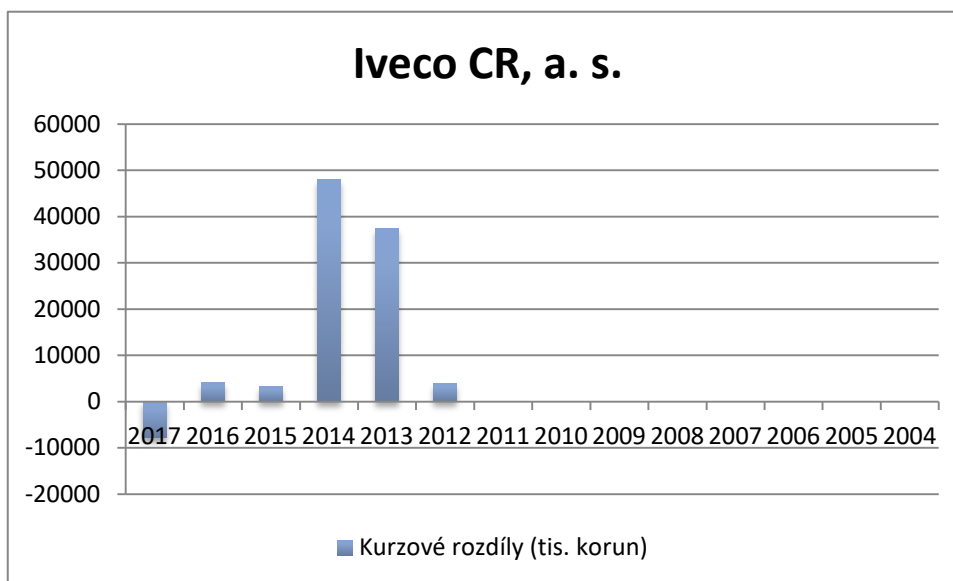
Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

CPI Byty, a. s. z patnáctého místa je předním ekonomickým subjektem na českém trhu v podnikání s realitami. Podnik vznikl roku 2010 sloučením několika společností po celé zemi, nyní podniká v 15 českých městech, kde pronajímá nemovitosti a byty. Jejím vlastníkem je skupina CPI Group, konkrétně její odnož CPI Residence. Z důvodu pozdního založení a výrazných změn ve vykazování během let není možné dohledat zde mnoho údajů, zmíněn je pouze kurzový zisk z roku 2017 a 2015 ve výši 12, respektive 6 908 tisíc korun, tudíž celková suma činí 6 920 tisíc korun (cpibyty.cz, 2018).

Na šestnáctém místě nalezneme firmu **Iveco CR, a. s.**, která podniká v oblasti výroby a vývoje užitkových vozidel – dodávek, kamionů nebo autobusů. Původně jde o italskou společnost, jež byla založena roku 1975. Její česká pobočka vznikla ze společnosti Karosa, rovněž se dnes používá název Iveco Bus, a. s. Svůj původ ovšem společnost klade až k Sodomkově továrně z roku 1895 a zároveň vyzdvihuje svoji dlouholetou tradici především s výrobou autobusů, ale i jiných těžkých vozidel (ivecocr.cz, 2018).

Rovněž v případě společnosti Iveco CR bylo obtížné vypátrat ve výkazech položku kurzových rozdílů, které firma výlučně zaznamenává pouze do roku 2012, předtím není možné údaje dohledat. I tady ovšem můžeme najít paralely s vývojem v podnicích, kdy došlo v prvních letech intervencí ČNB, tedy 2013 a 2014, k výrazným kurzovým ziskům společnosti a následně roku 2017 ke kurzové ztrátě související s ukončením intervencí. Součet za sledované období zde činí zisk blížící se 100 milionům korun.

Graf č. 15: Kurzové rozdíly - Iveco CR, a. s.

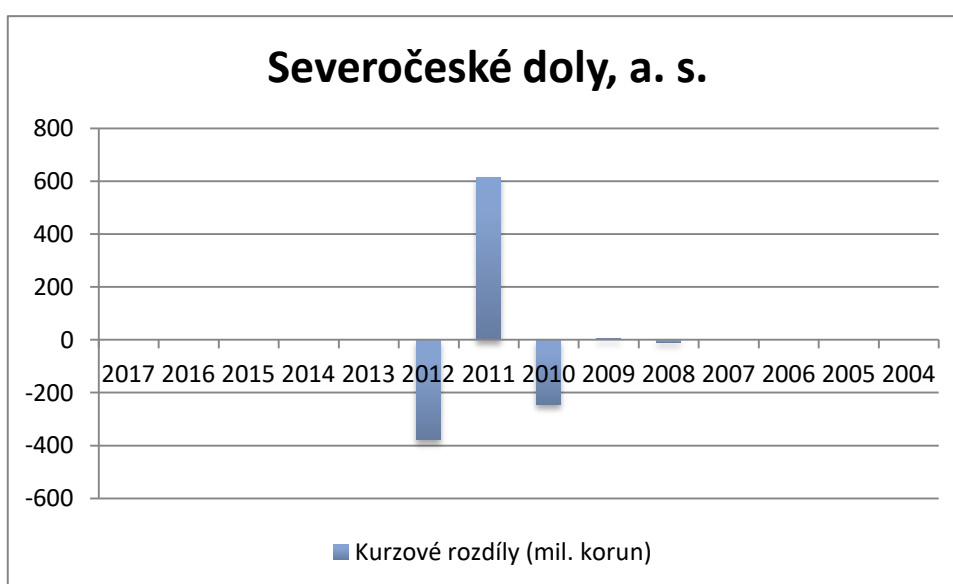

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Na sedmáctém místě se nachází firma **Severočeské doly, a. s.**, založená v roce 1994. V současné době provozuje těžební činnost v oblasti hnědouhelné pánve na severu Čech. Rovněž nyní klade velký důraz na opětovnou kultivaci krajiny poškozené těžbou. Hlavním odběratelem je zde ČEZ, ten je rovněž jediným akcionářem (sdas.cz, 2018).

Údaje jsou zde bohužel velmi neúplné a nelze z nich vyčíst příliš smysluplných informací, snad jen celkovou sumu, která činí ztrátu osmi milionů korun.

Graf č. 16: Kurzové rozdíly - Severočeské doly, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování podle Justice.cz, 2019

Firma z osmnáctého místa se ziskem před zdaněním dvě miliardy korun, **Lenzing Biocel Paskov, a. s.**, je součástí rakouské skupiny Lenzing, s níž obchoduje vyrobenou buničinu, která se následně dále zpracovává. Původní podoba závodu pochází z roku 1983, následně získal podnik moderní podobu právě díky investicím ze strany rakouské skupiny (lenzing.com, 2018).

Na devatenáctém místě se nalézá podnik **Linde Gas, a. s.**, který se zaměřuje na výrobu technických plynů. Jedná se o dceřinou společnost německé skupiny Linde, která svoji historii datuje již do roku 1879. Česká firma pak vznikla roku 1991 zakoupením podniku Technoplyn a jeho následným přejmenováním (linde-gas.cz, 2019).

Na posledním zveřejněném dvacátém místě se objevuje **Automotive Lighting, a. s.**, zabývající se výrobou světlometů. Založena byla v Jihlavě roku 1997, následně přešla do vlastnictví koncernu Fiat Chrysler Automobiles. Mezi největší odběratele společnosti patří BMW. Firma je dokonce největším výrobcem světlometů v Evropě (al-lighting.cz, 2019).

Bohužel všechny tři výše zmíněné společnosti rezignují na vykazování kurzových zisků a ztrát a zaznamenávají je do Ostatních finančních výnosů či nákladů. Grafy vytvořené z těchto údajů neobsahují žádné zjistitelné závislosti, a pro tuto bakalářskou práci jsou tudíž bezpředmětné.

4.3 Výsledky empirického výzkumu a jejich zhodnocení

Data použitá výše nelze považovat za naprosto přesná, v jejich vypovídací schopnosti jistě nalezneme mezery. Přesto lze vypožorovat určité souvislosti. Co se týká kvality dat, ta měla postupně spíše klesající charakter, což se dá předpokládat. Zatímco většina firem na předních místech žebříčku měla své výkaznictví ve vzorném stavu a veškeré položky včetně kurzových rozdílů rozepisovala ve zvláštních oddílech, u podniků na konci seznamu již nebylo možné kurzové rozdíly dohledat. Lze předpokládat, že i vzhledem k celkové úpravě (přední firmy mají své výroční zprávy přímo nahrané v digitální podobě, zatímco v pozdějších případech se čím dál častěji setkáváme pouze s naskenovanými dokumenty) používají společnosti ze začátku žebříčku své výkaznictví i jako určitý marketingový nástroj – výraznou část věnují popisu svých aktivit, často spíše ve formě reklamních sloganů.

Přestože zkoumána byla data dvaceti firem, práce obsahuje pouze třináct grafů. Některé grafy nejsou zveřejněny kvůli zániku firmy (Český aeroholding, a. s.), jiné naopak kvůli pozdnímu vzniku firmy (Česká telekomunikační infrastruktura, a. s.), další kvůli neúplným datům (NET4GAS, s. r. o., CPI Byty, a. s.), poslední tři grafy chybí kvůli málo relevantním datům. V některých případech byla taková data, pocházející z Ostatních výnosů a nákladů, použita, pokud firma deklarovala, že kurzové rozdíly zde tvoří převážnou složku, je ovšem zřejmé, že takovými údaji nelze přikládat příliš velkou pozornost. Vzhledem k tématu práce mají nejvyšší hodnotu úplná data z firem, jež čile obchodují se zahraničím, neboť v takovém případě lze předpokládat výrazný vliv směnného kurzu mezi korunou a eurem. U takových podniků se objevuje podobná situace – vyšší kurzové ztráty v dobách hospodářské krize (roky 2008-2010), posílení kurzových zisků po začátku intervencí (2013-2014) a častá kurzová ztráta po jejich ukončení v roce 2017. Takovýto vývoj se opakuje (přestože někdy ne úplně doslovně) u firem Škoda Auto, a. s., ČEZ, a. s., Unipetrol, a. s., T-Mobile, a. s., Moravia Steel, a. s., ČEPS, a. s. či Iveco CR, a. s.

Co se týká celkové sumy (zohledněna jsou pouze ta data, k nimž je sestaven graf, v dalších případech je dat příliš málo nebo chybí), pouze u tří společností (Unipetrol, a. s., T-Mobile, a. s. a Iveco CR, a. s.) lze hovořit o celkovém kurzovém zisku, u zbylých deseti se setkáváme s celkovou kurzovou ztrátou. Lze navíc upozornit na fakt, že pro firmu je navíc už samotná existence kurzových rozdílů destabilizujícím prvkem, neboť je pro ni předem obtížné vyčíslit hodnotu budoucích kurzových rozdílů. **Z výzkumu lze tedy vyvodit závěr, že pro podniky není existence kurzových rozdílů příliš výhodná. Přijetí společné evropské měny by tento problém z velké části vyřešilo.**

Lze zaznamenat, že data získaná v této empirické části poměrně přesně korespondují s modelovými příklady zveřejněnými výše v bakalářské práci. V modelovém příkladu bylo patrné, že devalvování koruny exportérům při obchodování se zahraničím pomůže (naopak importérům ve stejné výši uškodí). Na konkrétních údajích českých podniků pak byly zvýšené kurzové zisky v letech 2013 či 2014 často patrné. Rovněž se zde ovšem ukázala spekulativní výhodnost devalvování v dlouhodobém horizontu – po několika výraznějších kurzových ziscích se většinou hodnoty vrátily na nižší úroveň. Lze očekávat, že smlouvy uzavřené mezi podniky již v sobě zahrnovaly problém umělých devalvací a částky za nákup a prodej v nich byly adekvátně upraveny.

Především ovšem po ukončení intervencí ČNB v roce 2017 došlo k pokřivení podnikatelského prostředí opačným směrem a následovaly většinou kurzové ztráty, jež často předchodí kurzové zisky vyvážíly, či dokonce předčily.

Lze tedy podotknout, že intervence spočívající v umělém znehodnocování koruny vůči euru skutečně podpořily hodnotu českého exportu a rovněž výši kurzových zisků. Jejich přínos je ovšem diskutabilní z pohledu dovážených produktů či služeb. V delším období se navíc výrazněji projevují negativní aspekty, které souvisí s ukončením intervencí. Zároveň by ovšem pro podnikatelský sektor nebylo ani příliš vhodné, aby intervence trvaly výrazně déle, neboť jejich hlavní výhoda se postupně vytrácí a převažují spíše záporné skutečnosti, které se týkají hlavně změkčování podnikatelského prostředí. Takovéto pokřivení trhu by následně způsobovalo stále znatelnější ztrátu konkurenceschopnosti českých podniků v porovnání s nezáhodněnými společnostmi operujícími na zahraničních trzích.

Tato bakalářská práce neaspiruje na komplexní posouzení problematiky kurzových rozdílů. V rámci svého vnitropodnikového účetnictví by je firmy měly vykazovat zvlášť, a získat o nich tedy větší přehled, avšak co se týká zveřejňovaných výročních zpráv, v nich natolik podrobná data zdaleka nejsou pravidlem. Bylo by tedy možné zkoumat přesný objem kurzových zisků a ztrát v daném účetním období a následně provádět horizontální, popřípadě vertikální analýzu, pro relevantní údaje by ovšem bylo nutné získat neomezený přístup k účetnictví daných společností.

V rámci stávající analýzy bylo využito dvou typů dat. Šlo zejména o výsledný kurzový rozdíl, z něhož nelze vyčíst velikost jednotlivých zisků a ztrát, pouze jejich hodnotu vzniklou jejich odečtením. Pokud byly použity účty Ostatních finančních výnosů a nákladů, sice bylo možné pracovat s oběma hodnotami, ty byly však pokřivené faktem, že obsahem daných účtů jsou i jiné položky než jen kurzové rozdíly. Ani v jediném případě nebyl součástí zveřejněných dokumentů odstavec, kde by byly kurzové zisky a ztráty rozepsány zvlášť, tudíž je nikdy nebylo možné exaktně porovnat.

Pokud bychom měli posoudit, nakolik je pro české hospodářství výhodné či nevýhodné odkládání přijetí evropské společné měny, je nutné nejprve zdůraznit míru nejistoty ve vynášených soudech – k jednoznačným závěrům nedocházejí ani rozsáhlé odborné publikace. Po analýze výsledků empirické části lze přijetí eura doporučit s tvrzením, že existují mnohé argumenty, které nasvědčují tomu, že by používání evropské společné

měny podnikatelskému sektoru v České republice ekonomicky pomohlo. Zároveň je ovšem nutné mít na paměti rovněž určitá rizika, která mohou s přijetím této měny souviset. Lze ovšem s jistotou konstatovat, že Česká republika je malou a otevřenou ekonomikou, a je tedy ideálním státem pro přijetí eura.

Vzhledem k povaze eura se jedná nejen o ekonomický, ale i o politický projekt, a proto bývají často ekonomická data pokřivována ve prospěch toho či onoho politického názoru. Autor práce se snažil vyhýbat takovému přístupu a sledovat údaje a data s odstupem a objektivně.

Závěr

Předkládaná bakalářská práce se věnuje problematice přijetí či nepřijetí evropské společné měny v České republice. Pro lepší vhléd do tématu byla nejprve v práci nastíněna historie Evropské unie a zavádění eura včetně doplňujících informací (například vysvětlení konvergenčních kritérií apod.). Následně byla popsána situace v České republice, co se týká zavedení eura, včetně možných scénářů, přínosů i rizik. Pro srovnání byla použita Slovenská republika a byly sledovány paralely vývoje obou států. V závěrečné, ale nikoli nejméně podstatné části bakalářské práce byl zkoumán vliv kurzových rozdílů na účetní závěrku nejvýznamnějších českých společností.

Prvním ze základních cílů této práce bylo vymezení přínosů a rizik zavedení eura v české ekonomice. Tento oddíl náleží k druhé části, která se zabývá vztahem České republiky a evropské společné měny. Použitím poznatků ekonomické teorie z publikací uvedených v seznamu literatury byly jakožto největší výhody eura zmíněny vymizení kurzových rozdílů vyplývajících z kolísání směnného kurzu eura a české koruny, obecné snížení ekonomických nákladů, cenová transparentnost či další zintenzivnění obchodu s ostatními státy eurozóny. Na druhé straně stojí rizika, především ztráta suverénní měnové politiky a snížená schopnost čelit asymetrickým šokům v ekonomice.

Druhým základním cílem byla snaha provést vlastní empirický výzkum na příkladech konkrétních českých firem, jenž je náplní celé čtvrté části této bakalářské práce. Z dat, která byla získána z účetních závěrek dvaceti největších českých firem, co se týká hodnoty zisku před zdaněním za rok 2017, byly zkoumány hodnoty kurzových rozdílů. Avšak nelze mluvit o naprosto přesných údajích a je nutné podotknout, že získaná čísla jsou nutně zkreslena rozdílným vykazováním či netransparentně zobrazenými kurzovými rozdíly. Z dat ovšem i tak vyplývá poměrně jasný závěr – většina firem vykazuje spíše kurzové ztráty, navíc nelze tvrdit, že kurzové zisky jsou jednoznačnou výhodou, neboť sama existence kurzových rozdílů představuje další faktor nejistoty v již tak proměnlivém ekonomickém prostředí.

Třetím základním cílem bakalářské práce je následné zhodnocení předchozích údajů a výzkumů a doporučení či nedoporučení přijetí evropské společné měny. Oddíl věnující se této problematice nalezneme v závěrečné části čtvrté kapitoly, kde autor na základě předchozích zjištění soudí, že by euro podnikatelskému sektoru přineslo více výhod než

nevýhod a jeho přijetí by tedy podpořil. Zároveň je ovšem ve vynášení jednoznačného soudu zdrženlivý a upozorňuje na složitost dané problematiky.

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

BRŮŽEK, Antonín, Gabriela SMRČKOVÁ a Martin ZÁKLASNÍK. Evropská měnová integrace a Česká republika: realizace hospodářské a měnové unie v EU. Praha: Velryba, 2007. Podnikání a management. ISBN 978-80-85860-19-1.

DĚDEK, Oldřich. Historie evropské měnové integrace: od národních měn k euru. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2008. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-86729-40-4.

DUŠEK, Jiří. Historie a organizace Evropské unie. 2., přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-86708-95-9.

HELÍSEK, Mojmír. Euro v ČR z pohledu ekonomů: realizace hospodářské a měnové unie v EU. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-7380-182-3.

NÁLEVKA, Vladimír. Druhá světová válka. V Praze: Triton, 2003. Dějiny do kapsy. ISBN 80-725-4390-3.

PELTRÁM, Antonín. Evropská integrace a Česká republika. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2849-0.

SYCHRA, Zdeněk. Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-210-5082-2.

VEBER, Václav. Dějiny sjednocené Evropy: od antických počátků do současnosti. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2004. Dějiny států. ISBN 978-80-7106-570-8.

ŽÍDEK, Libor. Transformace české ekonomiky: 1989-2004. V Praze: C.H. Beck, 2006. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-717-9922-X.

Elektronické zdroje

AGROFERT, A. S. *O AGROFERTu* [online]. Praha, 2018. [cit. 6. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.agrofert.cz/o-agrofertu>

AUTOMOTIVE LIGHTING. *O společnosti* [online]. 2019. [cit. 16. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.al-lighting.cz/cs>

CPI BYTY. *O společnosti CPI Byty* [online]. 2018. [cit. 15. 4. 2019]. Dostupné z: <https://cpibyty.cz/stranka/o-spolecnosti>

ČEPS, A. S. *Historie společnosti* [online]. Praha, 2014. [cit. 12. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceps.cz/cs/invest/historie-spolecnosti>

ČESKÁ TELEKOMUNIKAČNÍ INFRASTRUKTURA, A. S. *O společnosti* [online]. Praha, 2018. [cit. 11. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.cetin.cz/o-spolecnosti>

ČESKÁ TELEVIZE. *ČT24.cz* [online]. Praha, 2018. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2472490-zivotni-uroven-ceska-se-bude-dal-priblizovat-k-zapadni-evrope-ministerstvo-financi>

ČESKÝ AEROHOLDING. *Český aeroholding* [online]. Praha, 2019. [cit. 9. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.cah.cz/cs/>

ČEZ, A. S. *Skupina ČEZ – O společnosti* [online]. Praha, 2016. [cit. 4. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/o-spolecnosti/cez/profil-spolecnosti/historie-spolecnosti.html>

ČTK. *Eurozpravy.cz* [online]. Praha, 2018. [cit. 25. 3. 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/244246-euro-na-slovensku-pozitiva-prevazuji-nad-nevyhodami-shodli-se-analytici/>

ČTK. *Eurozpravy.cz* [online]. Praha, 2018. [cit. 2. 4. 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/ceska-republika/227151-czech-top-100-jak-se-dari-nejvetsim-ceskych-firmam/>

CZECHTRADE. *Businessinfo.cz* [online]. Praha, 2013. [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/podnikatelske-prostredi-na-slovensku-32723.html>

DK MEDIA NET, S. R. O. *Historie operátora T-Mobile* [online]. Praha, 2018. [cit. 7. 4. 2019]. Dostupné z: <http://www.mobinfo.cz/z-posty-mobilnim-operatorem-historie->

operatora-t-mobile/

ECONOMIA. *Aktuálně.cz* [online]. Praha, 2018. [cit. 3. 4. 2019]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/eu-v-centru-obchodu/r~cf8ddb62ac4611e8b295ac1f6b220ee8/?redirected=1555437536>

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Slovensko (od 1. ledna 2009)* [online]. 2019. [cit. 14. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/changeover/slovakia/html/index.cs.html>

EVROPSKÁ UNIE. *Europa.eu* [online]. 2018. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/abouteuropa_cs

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Byznys.ihned.cz* [online]. Praha, 2017. [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-65787750-je-spravny-cas-na-prijeti-eura-jak-zmenilo-zivot-slovaku-ptejte-se-muze-ktery-ridil-prijeti-eura-na-slovensku>

IVECO. *Historie společnosti* [online]. 2018. [cit. 15. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.ivecocr.cz/clanek/historie-spolecnosti>

LENZING AG. *O nás* [online]. 2019. [cit. 15. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.lenzing.com/cs/lenzing-group/locations/lenzing-biocel-paskov/o-nas/>

LINDE. *Historie společnosti Linde Gas a. s.* [online]. 2019. [cit. 16. 4. 2019]. Dostupné z: https://www.linde-gas.cz/cs/about_linde_gas/

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *ZavedeníEura.cz* [online]. Praha, 2017. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné z: www.zavedenieura.cz

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Justice.cz* [online]. Praha, 2019. [cit. 15. 4. 2019]. Dostupné z: www.justice.cz

MORAVIA STEEL. *TRZ – Historie* [online]. 2019. [cit. 11. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.trz.cz/clanky/8/historie>

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Zavedení eura v SR* [online]. Bratislava, 2019. [cit. 14. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/nbs-v-eurosysteme/euro-na-slovensku/zavedenie-eura-v-sr>

NET4GAS, S. R. O. *O společnosti* [online]. Praha, 2019. [cit. 11. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.net4gas.cz/cz/o-spolecnosti/historie/>

O2 CZ, A. S. *O společnosti O2CZ, a. s.* [online]. Praha, 2018. [cit. 6. 4. 2019].

Dostupné z: <https://www.o2.cz/spolecnost/o-spolecnosti/>

ORLEN GROUP. *Unipetrol - historie* [online]. 2018. [cit. 6. 4. 2019]. Dostupné z: <http://www.unipetrol.cz/cs/ONas/Stranky/Historie.aspx>

PODNIKATEL.CZ. *Podnikatelé si přejí euro* [online]. Praha, 2018. [cit. 28. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/podnikatele-si-preji-euro/>

PMI.COM. *Philip Morris International – O nás* [online]. 2018. [cit. 9. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.pmi.com/markets/czech-republic/cs/about-us/pmi>

PRAŽSKÁ ENERGETIKA, A. S. *Pre – O nás* [online]. Praha, 2018. [cit. 11. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.pre.cz/cs/profil-spolecnosti/o-nas/>

ŠKODA AUTO, A. S. *Historie ŠKODA* [online]. Mladá Boleslav, 2019. [cit. 4. 4. 2019]. Dostupné z: <http://www.skoda-auto.cz/o-nas/historie>

VEOLIA. *Veolia v České republice* [online]. Praha, 2018. [cit. 12. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.veolia.cz/cs/veolia-v-ceske-republice>

WORLD BANK GROUP. *World Bank Open Data* [online]. 2019. [cit. 10. 4. 2019]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Prodej zboží v Německu.....	32
Tabulka č. 2: Nákup vstupů v Německu.....	32
Tabulka č. 3: Platy pracovníků.....	33

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Stádia přijetí společné měny.....	13
Obr. č. 2: Srovnání vnímané a skutečné inflace	26

Seznam grafů

Graf č. 1: Hospodářský růst - ČR a SR	37
Graf č. 2: HDP na hlavu - ČR a SR.....	38
Graf č. 3: Porovnání úrovně slovenského HDP vůči českému.....	39
Graf č. 4: Kurzové rozdíly - Škoda Auto, a. s.	42
Graf č. 5: Kurzové rozdíly - ČEZ, a. s.	43
Graf č. 6: Kurzové rozdíly - Unipetrol, a. s.....	44
Graf č. 7: Kurzové rozdíly - O2 CZ, a. s.	45
Graf č. 8: Kurzové rozdíly - Agrofert, a. s.	46
Graf č. 9: Kurzové rozdíly - T-Mobile CZ, a. s.....	47
Graf č. 10: Kurzové rozdíly - Philip Morris ČR, a. s.	48
Graf č. 11: Kurzové rozdíly - Pražská energetika, a. s.	49
Graf č. 12: Kurzové rozdíly - VEOLIA ČR, a. s.	50
Graf č. 13: Kurzové rozdíly - Moravia Steel, a. s.	51
Graf č. 14: Kurzové rozdíly - ČEPS, a. s.	52
Graf č. 15: Kurzové rozdíly - Iveco CR, a. s.....	53
Graf č. 16: Kurzové rozdíly - Severočeské doly, a. s.	53

Seznam použitých zkratk

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ECB	Evropská centrální banka
ECU	evropská měnová jednotka (European Currency Unit)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMS	Evropský měnový systém
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
HDP	Hrubý domácí produkt
IZZE	Institucionální zajištění zavedení eura v ČR
MMF	Mezinárodní měnový fond
SR	Slovenská republika

Abstrakt

SLÁDEK, Rostislav. *Ekonomické a právní aspekty zavedení společné měny euro v ČR*. Plzeň, 2019. 55 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: euro, eurozóna, kurzové rozdíly

Předložená práce je zaměřena na problematiku přijetí evropské měny euro v České republice. Nejprve vymezuje historii evropské integrace ve druhé polovině 20. století a rovněž historii vzniku a zavádění eura. Následně zmiňuje výhody a nevýhody přijetí eura a další související faktory. Vliv faktorů popsanych teoreticky je pak ukázán na několika modelových příkladech – jedná se konkrétně o existenci kurzových rozdílů. V práci je rovněž porovnáno HDP a odvozené veličiny mezi ekonomikami ČR a SR kvůli snaze posoudit dopady rozdílného přístupu obou zemí k euru. V rámci empirického výzkumu jsou analyzovány největší české firmy z hlediska existence kurzových rozdílů.

Abstract

SLÁDEK, Rostislav. *Economic and legal aspects of implementatiton of common currency euro in the Czech Republic*. Plzeň, 2019. 55 s. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: euro, euro area, exchange rate differences

The presented work is focused on the issue of adoption of the euro in the Czech Republic. First, it defines the history of European integration in the second half of the 20th century as well as the history of the origin and introduction of the euro. It then mentions the advantages and disadvantages of adopting the euro and other related factors. The influence of the factors described theoretically is shown on several model examples – specifically on the existence of exchange rate differences. The thesis also compares GDP and derived values between Czech and Slovak economies in order to assess the impact of the different approaches of these two countries to the euro. The empirical research analyzes the largest Czech companies in terms of the existence of exchange rate differences.